

**«Тарутинское» ЖШС үшін кешенді экологиялық рұқсат алуға өтініш
беру материалдарына сәйкес ашық отырыстар түріндегі қоғамдық
тыңдаулардың хаттамасы**

1. Аумағында қызметі жүзеге асырылатын немесе аумағында ықпал ететін әкімшілік-аумақтық бірліктің (облыстардың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың) жергілікті атқарушы органының атауы: «Боскөл кенті әкімінің аппараты» ММ.
2. Қоғамдық тыңдаулардың тақырыбы: «Тарутинское» ЖШС-не кешенді экологиялық рұқсат алуға өтініш беру материалдары.
(қаралып отырған жоба материалдарының толық, нақты атауы)
3. Қоғамдық тыңдауға жіберілген материалдар жіберілген қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның немесе облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органының атауы: «Қостанай облысы әкімдігінің табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу басқармасы» ММ Қазақстан Республикасының ЭҚМБ жанындағы «Қоршаған ортаны қорғау ақпараттық-талдау орталығы» РМК.
4. Ұсынылатын қызметтің орналасқан жері:
Шығыс Тарутин мыс-алтын кен орны Қостанай облыс орталығынан солтүстік-батысқа қарай 175 км жерде орналасқан.
Әкімшілік жағынан кен орнының аумағы Қазақстан Республикасы Қостанай облысы Қарабалық ауданында орналасқан. Облыс орталығы – Қарабалық ауылы, кен орнынан солтүстік-шығысқа қарай 55 км жерде орналасқан.
Ең жақын елді мекен – кен орнынан шығысқа қарай 12 км жерде орналасқан Боскөл ауылы.
Ең жақын жер үсті су айдыны кен орны шекарасынан оңтүстік-шығысқа қарай 1,6 км жерде орналасқан атаусыз тұзды көл болып табылады. Келісімшарттық аумақтың батыс шекарасы Ресей Федерациясымен мемлекеттік шекара сызығы бойынша одан 200 метр қашықтықта сызылады.
Ауылдан Боскөл кен орнына грейдер жолы тартылған. Боскөл ауылы аудан орталығы Қарабалық кентімен тас жолымен қосылған. Троицк – Қостанай тас жолы Қарабалық кенті арқылы өтеді.
Кен орнында солтүстіктен оңтүстікке қарай Троицк-Орск темір жолы өтеді. Ең жақын теміржол вокзалы – Боскөл, кен орнынан 15 км.
«Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің Геология комитеті» республикалық мемлекеттік мекемесі «Тарутинское» ЖШС-не Шығыс Тарутинское кен орнында жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларды жүргізу үшін жер қойнауын пайдалану құқығына тау-кен учаскесін берді. Шығыс Тарутинское кен орнының тау-кен учаскесінің жер бетіндегі ауданы 4,76 км². Тау-кен учаскесінің тереңдігі 112 м.

Лицензияланған аумақтың географиялық координаттары:

Номера угловых точек	Географические координаты	
	северная широта	восточная долгота
1	53°42'34,02"	61° 03' 29,17"
2	53°42'32,74"	61° 04' 09,15"
3	53°40'13,08"	61° 04' 21,38"
4	53°40'16,86"	61° 03' 00,43"

(толық, нақты мекен-жайы, болжанатын қызмет учаскесі аумағының географиялық координаттары)

5. Жоспарланып отырған іс-әрекеттің ықтимал әсерінен зардап шеккен барлық әкімшілік-аумақтық бірліктердің атауы: Қостанай облысы, Қарабалық ауданы, Боскөл ауылдық округі, Боскөл ауылы.

(жоспарланған іс-шараның нәтижесінде аумағы әсер етуі мүмкін және аумағында мемлекеттік әкімшілік-аумақтық бірліктердің тізімі және тыңдаулар өткізілетін аумақтар).

6. Жоспарланған іс-шараның бастамашысы туралы мәліметтер мен байланыс деректері: Жоспарланып отырған қызметтің бастамашысы: «Тарутинское» ЖШС БСН 081240010040, +7-777-554-43-90, Мекенжайы: ҚР, Ақтөбе облысы, Хромтау ауданы, Көктау ауылдық округі, Көктау ауылы, Жастар к-сі, 54 үй, e-mail: [Iztleuova Gulnara@aktobemk.kz](mailto:Iztleuova_Gulnara@aktobemk.kz).

(оның ішінде нақты атауы, заңды және нақты мекенжайы, БСН, ЖСН, телефондар, факстар, электрондық пошталар, веб-сайттар).

7. Ықтимал әсерлер туралы есептерді құрастырушылардың немесе стратегиялық экологиялық бағалау бойынша есептерді дайындауға тартылған сыртқы сарапшылардың немесе мемлекеттік экологиялық сараптама объектілері үшін құжаттаманы әзірлеушілердің мәліметтері мен байланыс деректері: ЖШС «Noosphere ecology system» (NES) БСН 230940027185 Заңды мекенжайы: ҚР, Қарағанды облысы, Қарағанды қ., Әлихан Бөкейхан ауданы, 23 - шағын ауданы, 20/2 ғимарат, 41 пәтер. КАТО: 351011100 e-mail: llpnes23@gmail.com Тел: + 7 -777-241-1640

Қоршаған ортаны қорғау саласындағы жұмыстарды орындауға және қызметтерді көрсетуге лицензия № 02698Р 10/16/2023, «Қазақстан Республикасының ҚОҚМ Экологиялық реттеу және бақылау комитеті» РМК берген. Экология және табиғи ресурстар министрлігі.

(оның ішінде нақты аты-жөні, заңды және нақты мекенжайы, БСН, ЖСН, телефондар, факстар, электрондық пошталар, веб-сайттар)

8. Қоғамдық тыңдауларды өткізу күні, уақыты, орны (күндері) және қоғамдық тыңдаулардың ашық отырысының уақыты):

Тіркеу күні мен уақыты: 2025 жылғы 4 қараша сағат 14:30-да;

Қоғамдық тыңдаудың басталу күні мен уақыты: 2025 жылғы 4 қараша сағат 15:00-де;

Қоғамдық тыңдауларды өткізу мекенжайы: Қостанай облысы, Қарабалық ауданы, Боскольский а.о., Босколь а., Советская к-сі, 31 мекенжайындағы әкімдіктің акт залы.

Біз бейнеконференцияларды ұйымдастыру үшін техникалық мүмкіндіктердің бар екенін растаймыз

Онлайн қосылымға сілтеме.

<https://zoom.us/j/3875309521?pwd=ZWZra1Q5MTV6V0ltSU9wZVZZTDZCZz09>

Конференция идентификаторы: 387 530 9521

Кіру коды: uv3JD5

(күні, қатысушыларды тіркеудің басталу уақыты, қоғамдық тыңдаулардың басталу уақыты, тыңдау өтетін жердің толық және нақты мекенжайы. Қоғамдық тыңдаулар ұзартылған жағдайда барлық күндер көрсетіледі)

9. Жоспарланатын іс-шараның бастамашысының сұрау салу хатының көшірмесі және әкімшілік-аумақтық бірліктердің (облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың) жергілікті атқарушы органдарының келісім-шартты бекіту туралы жауап хатының көшірмесі. осы қоғамдық тыңдаулар хаттамасына қоғамдық тыңдауларды өткізу шарттары қоса берілген.

Сұрау-хат пен жауап хаттың көшірмелері осы қоғамдық тыңдаулар хаттамасының 1-қосымшасында келтірілген.

10. Қоғамдық тыңдауларға қатысушыларды тіркеу парағы осы қоғамдық тыңдаулардың хаттамасына қоса беріледі.

Қатысушыларды тіркеу тізімі осы қоғамдық тыңдаулар хаттамасына 2-қосымшада көрсетілген.

11. Қоғамдық тыңдаулар туралы ақпарат қазақ және орыс тілдерінде мынадай тәсілдермен таратылады:

1) Бірыңғай экологиялық порталда: Ақпараттық жүйе сайтында: <https://ndbecology.gov.kz/> «Қоғамдық тыңдаулар» бөлімі, жарияланған күні: 30.09.2025ж.

2) жергілікті атқарушы органның (облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың) ресми интернет-ресурсында немесе мемлекеттік әзірлеуші органның ресми интернет-ресурсында:

АҚМ веб-сайтында «Қоғамдық тыңдаулар» бөлімінде, сілтемесі [https://www.gov.kz/memleket/entities/kostanai-tabigi-resurstar/documents/details/903557?lang=ru,](https://www.gov.kz/memleket/entities/kostanai-tabigi-resurstar/documents/details/903557?lang=ru) жарияланған күні 10.01.2025 ж.

(наименование и ссылки на официальные интернет-ресурсы и даты публикации)

3) тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктердің (облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың) аумағында толық немесе ішінара зардап шеккен аудан шегінде орналасқан бұқаралық ақпарат құралдарында, оның ішінде кемінде бір газетте және кемінде бір телерадио арна арқылы қоғамдық тыңдаулар басталатын күнге дейін жиырма жұмыс күнінен кешіктірмей: "Біздің Қостанай" газеті 2025 жылғы 25 қыркүйектегі № 38 (3685) Газеттің электрондық нұсқасы осы қоғамдық тыңдау хаттамасының 3-қосымшасында көрсетілген.

(сканерленген хабарландыру қоса берілген хабарландырудың атауы, нөмірі және газетте жарияланған күні: газеттің сканерленген титул беті және қоғамдық тыңдаулар туралы хабарландыру бар бет.)

«LUX FM» (106.1 Fm) радиостанциясын жалға алу күні 26.09.2025 - Эфирлік сертификаттың электрондық нұсқасы осы қоғамдық тыңдаулар хаттамасының 3-қосымшасында келтірілген.

(теледидар немесе радиоарнаның атауы, хабарландыру күні: теледидардағы қоғамдық тыңдаулар туралы хабарландыру бейне және аудио жазбасы бар электрондық жеткізгіште) ұсынылған. немесе радиоарна қоғамдық тыңдаулар хаттамасына қоса тіркелуге (жариялануға) жатады)

4) тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктердің (облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың, аудандардың, облыстық және аудандық маңызы бар қалалардың, ауылдардың, кенттердің, ауылдық округтердің) аумағындағы мүдделі жұртшылық үшін қолжетімді жерлерде. Қоғамдық тыңдаулардың осы хаттамасына фотоматериалдар қоса беріледі.

Боскөл ауылы (әкімдік) Ақпараттық тақта. Хабарландыру тақтасындағы фотосуреттердің электрондық нұсқасы осы қоғамдық тыңдаулар хаттамасының 3-қосымшасында келтірілген.

12. Қоғамдық тыңдауларға қатысушылардың шешімдері:

Қоғамдық тыңдауларды өткізу ережесіне сәйкес жалпы дауыс беру арқылы қоғамдық тыңдаулардың хатшысы болып – Кравченко А.М. сайланды

25 адам жақтап, қарсы 4 адам дауыс берді және 0 адам қалыс қалды
(хатшыны таңдау туралы. Қоғамдық тыңдауға «жақтаған», «қарсы», «қалыс қалған» қатысушылардың санын көрсетіңіз)

Регламент:

1. Қоғамдық тыңдауларға қатысушыларды тіркеу
  2. Қоғамдық тыңдауларды келісілген уақытта ашу.
  3. Есеп түріндегі жоба материалдарын қарау. Ұсынылған нормативтік құқықтық актілер – 10 мин
  4. Есептерді талқылау. Кез келген адам баяндамашыға сұрақ қойып, жоба бойынша өз пікірін айта алады. Ұсынылған уақыт шегі - 10 минут.
  5. Қоғамдық тыңдаулардың қорытындысын шығару. Ұсынылған уақыт шегі – 5 мин.
- Регламент бірауыздан қабылданды, 25 қатысушы «жақтап», 4 қатысушы «қалыс қалды»; «қарсы» – 0.

(ережені бекіту туралы. Қатысушылар санын көрсетіңіз қоғамдық тыңдаулар «жақтап», «қарсы», «қалыс қалды»)

13. Барлық тыңдалған баяндамалар туралы ақпарат: «Тарутинское» ЖШС өкілі Кравченко А.М., жобалық-экологиялық бөлікке кешенді экологиялық рұқсат алуға өтінім беру материалдарының мазмұнымен таныстырды.
(баяндамашының тегі, аты және әкесінің аты (бар болса), лауазымы, лауазымы өкілдік ететін ұйым)

Баяндама тақырыбы: «Тарутинское» ЖШС-не кешенді экологиялық рұқсат алуға өтінімге арналған материалдары. Баяндама осы қоғамдық тыңдаулар хаттамасының 4-қосымшасында ұсынылған.
(баяндама тақырыбы, беттер саны, слайдтар, файлдар, плакаттар, сызбалар)

Қоғамдық тыңдауларға ұсынылған құжаттар бойынша баяндамалардың мәтіндері осы қоғамдық тыңдаулардың хаттамасына қоса беріледі.

14. Қоғамдық тыңдаулар хаттамасының құрамдас бөлігі болып табылатын және қоғамдық тыңдауларға дейін және оның барысында алынған ескертулер мен ұсыныстарды қамтитын жиынтық кесте. Қоғамдық тыңдаулардың тақырыбына мүлде қатысы жоқ ескертулер мен ұсыныстар кестеге "қоғамдық тыңдаулардың тақырыбына қатысы жоқ" деген белгімен енгізіледі.

15. Қоғамдық тыңдауларға қатысушылардың қаралатын мәселелердің сапасы туралы пікірі толықтығы мен қолжетімділігі үшін құжаттар мен тыңдалған есептер түсіну, оларды жетілдіру бойынша ұсыныстар: Жоба материалдарына ешқандай ескертулер болған жоқ. Баяндаманы толығымен баяндамашы: Б.А. Маханов баяндап берді. Құжаттама Ақпараттық жүйенің сайтында орналастырылған: <https://ndbecology.gov.kz/> «Қоғамдық тыңдаулар» бөлімінде.
(өкілдік берушінің тегі, аты және әкесінің аты (бар болса), лауазымы, аты ұйымдар, пікірлер мен ұсыныстар)

16. Қоғамдық тыңдаулардың хаттамасына Қазақстан Республикасының Әкімшілік іс жүргізу кодексіне сәйкес сотта және сотқа дейінгі тәртіпте шағымдануға болады.

Пікірлер мен ұсыныстардың жиынтық кестесі, қоғамдық тыңдауларға дейін және барысында алынған

№ пп	Қатысушылардың ескертулері мен ұсыныстары (қатысушының тегі, аты және әкесінің аты (бар болса), лауазымы, өкілдік ететін ұйымның атауы)	Ескертулер мен ұсыныстарға жауаптар (респонденттің тегі, аты және әкесінің аты (бар болса), лауазымы, өкілдік ететін ұйымның атауы)	Ескерту (қайтарып алынған түсініктеме немесе ұсыныс)
1	<i>Житель</i> Зимой 2026 года будут вестись работы?	<i>Таскинбаев А. К. - ТОО «Тарутинское»</i> Да, мы работаем круглосуточно, независимо от времени года.	Снято
2	<i>Житель</i> Тогда с января 2026 года?	<i>Таскинбаев А. К. - ТОО «Тарутинское»</i> Будут проводиться подготовительные работы, включая снятие ПРС.	Снято
3	<i>Житель</i> Какая техника будет работать	<i>Таскинбаев А. К. - ТОО «Тарутинское»</i> Будет задействована крупногабаритная техника. Все машины будут работать в карьере, в пределах горного отвода. <i>Кравченко Алёна – ТОО «Тарутинское»:</i> Проектом предусматривается экскаватор типа типа Hitachi ZX470LCH-5G автосамосвалами типа Mercedes-Benz Агос 4 с объёмом кузова 16 м3 и грузоподъёмностью 19 т (возможно применение других типов автосамосвалов с аналогичными техническими характеристиками).	Снято
4	<i>Житель</i> Какие будут инвестиции?	<i>Таскинбаев А. К. - ТОО «Тарутинское»</i> Будет подписан меморандум о сотрудничестве с акиматом. В его рамках мы будем учитывать и выполнять пожелания и требования местного населения.	Снято
5	<i>Житель</i> Работать вы планируете с привлечением подрядчиков?	<i>Таскинбаев А. К. - ТОО «Тарутинское»</i> Все работы будут выполняться подрядными организациями. С ними будут заключены соответствующие договоры.	Снято
6	<i>Житель</i> На каком этапе находится реализация проекта?	<i>Таскинбаев А. К. - ТОО «Тарутинское»</i> На данный момент собираются документы для проведения карьерных работ, строительства автодороги и пруда-испарителя. Все эти направления находятся в работе.	Снято
7	<i>Житель</i> На какой платформе можно будет участвовать в тендере (конкурсе) подрядным организациям?	<i>Таскинбаев А. К. - ТОО «Тарутинское»</i> На государственной информационной системе для закупок в сфере недропользования – Тизилим.	Снято
8	<i>Житель</i> Что касается рабочих мест — будет ли привлекаться местное население?	<i>Таскинбаев А. К. - ТОО «Тарутинское»</i> Да, мы планируем привлекать к работе местное население.	Снято
9	<i>Житель</i> Если будет применяться вахтовый режим, вы будете организовывать транспорт для работников?	<i>Таскинбаев А. К. - ТОО «Тарутинское»</i> У нас будет техника и подрядчики. Поскольку на работу мы будем привлекать не только жителей Боскольского района, а также других	Снято

		районов Костанайской области, будет организован транспорт.	
10	РГУ ДЭ Костанайской области Тарасенко Кристина У вас на площадке предусматривается какой-либо процесс дробления?	Кравченко Алёна – ТОО «Тарутинское»: Нет, проектом это не предусмотрено.	Снято
11	РГУ ДЭ Костанайской области Тарасенко Кристина Вы на презентации сказали, что руда будет направляться на фабрику. На какую фабрику она будет направляться?	Таскинбаев А. К.- ТОО «Тарутинское» Вопрос на решении руководящей компании. Это вопрос для решения руководства компании. На данный момент мы не можем на него ответить.	Снято
12	РГУ ДЭ Костанайской области Тарасенко Кристина По поводу ликвидаций, у вас в текстовой части немного непонятно, я на странице замечаний буду указывать. Северный карьер номер два, по нему будет проведена прогрессивная ликвидация, то есть вскрышные породы Северного отвала будут размещены во внутренние отвалы, или еще Северного №1 также будет направляться в Северный №2 для размещения во внутренние отвалы, как будет происходить для Южного карьера. То есть в тексте совсем непонятно, какие именно вскрышные породы с каких карьеров будут направляться в карьер для размещения во внутренних отвалах для Северного №2.	Баймашева Шолпан Муратовна - ТОО «Noosphere Ecology System» Нам в текстовой части нужно подробно отобразить подробную информацию для каждого карьера? Карьеры участка Северный расположены в непосредственной близости друг с другом, в связи с чем, принято решение о размещении вскрышных пород в отработанных карьерах участка Северный. Так, вскрышные породы карьера «Северный 1» будут складированы в отработанный карьер «Северный-2». С помощью этого решения карьер Северный-1 будет полностью рекультивирован с выколаживанием уступов бортов карьеров с последующей планировкой и нанесением ПРС на спланированные участки. Аналогичным образом на карьере «Южный» рекультивирован с выколаживанием уступов бортов карьеров с последующей планировкой и нанесением ПРС на спланированные участки В связи с тем, что отработка запасов на месторождении находится на начальном этапе, решения в части ликвидации имеют общий характер и будут конкретизироваться ближе к запланированному завершению недропользования с участием заинтересованных сторон и с учетом наилучших технологий, доступных к периоду ликвидации, в соответствии с п.55 подраздела 6 раздела 3 Инструкции по составлению Плана ликвидации от 24.05.2018г.	Снято
13	РГУ ДЭ Костанайской области Тарасенко Кристина Информация в проекте заключается в том, что вода для	Баймашева Шолпан Муратовна - ТОО «Noosphere Ecology System» Вода с пруда накопителя-испарителя будет использована на технические	Снято

	<p>пылеподавления будет браться из зумпфа карьера, а также из прудонакопителя. То есть вам по текстовой части нужно посмотреть и при необходимости внести корректировки по поводу воды: будет ли она забираться именно из зумпфа. Вы сейчас можете ответить на этот вопрос?</p> <p>Также необходимо конкретизировать, каким образом будет проводиться прогрессивная ликвидация именно Северного карьера №2. В текстовой части упоминаются также Северный карьер №1 и Южный карьер по прогрессивной ликвидации. Подскажите, где будут размещены внутренние отвалы — только в Северном №2?</p>	<p>нужды:</p> <p>полив технологических дорог, рабочих площадок разреза, отвальных дорог, орошение взорванной горной массы и т.д. При нормальном водопритоке, вода, поступающая в водосборник, осветляется в зумпфе - отстойнике и используется на технические нужды.</p>	
14	<p><i>РГУ ДЭ Костанайской области</i> <i>Тарасенко Кристина</i></p> <p>На странице 144 Плана горных работ есть формулировка, что после поочередной отработки карьеров Северный №1 и Северный №2 предусмотрено отведение карьерных вод в отработанные карьеры в качестве мероприятия по ликвидации по недропользованию. Здесь, однако, возникает разночтение в части последствий ликвидации. Обратите на это внимание и приведите текст в соответствие</p>	<p><i>Баймашева Шолпан Муратовна - ТОО «Noosphere Ecology System»</i></p> <p>Возникла техническая опечатка, текст в ППР будет приведен в соответствие.</p>	Снято

17. Қоғамдық тыңдаулардың төрағасы:

аким села Босмаев Дуванов Ж.К. Др
(тегі, аты және әкесінің аты (бар болса), лауазымы, ұйымның атауы ұсынылған, қолы, күні)

18. Қоғамдық тыңдаулар хатшысы:

ММБ «Таруғашка» өкілі Кравченко А. Жел 05.11.2022
(тегі, аты және әкесінің аты (бар болса), лауазымы, ұйымның атауы ұсынылған, қолы, күні)

Приложение 1

Копия письма-запроса

Приложение 3.1.
к Правилам проведения
общественных слушаний

Форма письма-запроса от инициатора общественных слушаний на проведение общественных слушаний в местные исполнительные органы административно-территориальных единиц (района, города)

исходящий номер: 25421239001, Дата: 12/09/2025

(регистрационные данные письма, исходящий номер, дата)

Информируем Вас о: Осуществление государственной экологической экспертизы

(наименование в соответствии с пунктом 12 настоящих Правил)

Будет осуществляться на следующей территории: Костанайская область, Карабалыкский район, Боскольский с.о., с.Босколь

(территория воздействия, географические координаты участка)

Предоставляем перечень административно-территориальных единиц, на территорию которых может быть оказано воздействие, и на территории которых будут проведены общественные слушания:

Предмет общественных слушаний: Материалы к заявке на получение комплексного экологического разрешения для ТОО «Гарутинское»

(тема, название общественных слушаний, предмет общественных слушаний в обязательном случае должен содержать точное наименование, место осуществления, срок намечаемой деятельности и наименование инициатора намечаемой деятельности)

Просим согласовать нижеуказанные условия проведения общественных слушаний: Костанайская область, Карабалыкский район, Боскольский с.о., с.Босколь, актовый зал арендован по адресу: ул.Советская, 31., 04/11/2025 15:00

(место, дата и время начала проведения общественных слушаний)

Место проведения общественных слушаний в населенном (-ых) пункте (-ах) обосновано их ближайшим расположением к территории намечаемой деятельности (12 км).

Объявление о проведении общественных слушаний на казахском и русском языках будет распространено следующими способами:

Газета "Наш Костанай", радиостанции «LUX FM» (106,1 Fm) или Радио-NS

(наименование газеты, теле- и радиоканала, где будет размещено объявление)

информационные доски с.Босколь

(расположение мест, специально предназначенных для размещения печатных объявлений (доски объявлений))

Просим также подтвердить наличие технической возможности организации видеоконференцсвязи в ходе проведения общественных слушаний.
В соответствии с Экологическим кодексом Республики Казахстан и Правилами проведения общественных слушаний, общественные слушания проводятся под председательством представителя местного исполнительного органа соответствующей административно-территориальной единицы (района, города). Местный исполнительный орган обеспечивает видео- и аудиозапись открытого собрания общественных слушаний. Электронный носитель с видео- и аудиозаписью всего хода открытого собрания общественных слушаний с начала регистрации до закрытия общественных слушаний и подведением итогов слушаний, подлежит приобщению (публикации) к протоколу общественных слушаний.

Копия письма-ответа

Приложение 3.
к Правилам проведения
общественных слушаний

Форма письма-ответа инициатору общественных слушаний от местных исполнительных органов административно-территориальных единиц (района, города) на проведение общественных слушаний

исходящий номер: 25421239001, Дата: 12/09/2025

(регистрационные данные письма, исходящий номер, дата)

«В ответ на Ваше письмо (исх. №25421239001, от 12/09/2025 (дата)) о согласовании предлагаемых Вами условий проведения общественных слушаний, сообщаем следующее:

«Согласовываем проведение общественных слушаний по предмету Материалы к заявке на получение комплексного экологического разрешения для ТОО «Гарутинское», в предлагаемую Вами 04/11/2025 15:00, Костанайская область, Карабалыкский район, Босккольский с.о., с.Боскколь, актовый зал акимата по адресу: ул.Советская, 31 (дату, место, время начала проведения общественных слушаний)»

(к причинам несогласования относятся: место проведения не относится к территории административно-территориальных единиц, на которую может быть оказано воздействие в результате осуществления намечаемой деятельности; дата и время проведения выпадает на выходные и/или праздничные дни, нерабочее время. "Поддерживаем, предложенные Вами способы распространения объявления о проведении общественных слушаний", или "Предлагаем дополнить (заменить) следующими способами, для более эффективного информирования общественности").

«Подтверждаем наличие технической возможности организации видеоконференцсвязи в ходе проведения общественных слушаний».

«Перечень заинтересованных государственных органов: 1, 2.»

Товарищество с ограниченной ответственностью "Гарутинское" (БИН: 081240010040), +7(777)-755-44-39, irlekuova_guhara@aktobemk.kz

---

(фамилия, имя и отчество (при наличии), должность, наименование организации представителем которой является, подпись, контактные данные инициатора общественных слушаний).

Қоғамдық тыңдауларды
өткізу қағидаларына 2-қосымша/
Приложение 2 к правилам
проведения общественных слушаний

"Тарутинское" ЖШС үшін кешенді экологиялық рұқсат алуға өтінімге материалдар бойынша ашық жиналыстар түріндегі қоғамдық тыңдауларға қатысушыларды тіркеу парағы./ Лист регистрации участников общественных слушаний в форме открытых собраний на Материалы к заявке на получение комплексного экологического разрешения для ТОО «Тарутинское».

Күні/Дата проведения: 2025 жылғы 4 қарашада сағат 15.00-де /4 ноября 2024 года в 15.00 часов

Өткізілетін орны/Место проведения: ҚР, Қостанай облысы, Қарабалық ауданы, Боскольский а.о., Босколь а., Советская к-сі, 31 мекенжайы бойынша әкімдіктің мәжіліс залы/ РК, Костанайская область, Карабалыкский район, Боскольский с.о., с.Босколь, актовый зал акимата по адресу: ул.Советская, 31

№	Қатысушының аты-жөні/Фамилия, имя, отчество участника (при его наличии)	Қатысушы санаты (мүдделі жұртшылықтың, жұртшылықтың, мемлекеттік органның өкілі, Бастамашы) /Категория участника (представитель заинтересованной общественности, общественности, гос.органа, Инициатора)	Байланыс телефон нөмірі/ Контактный номер телефона	Қатысу форматы (жеке немесе конференц-байланыс арқылы)/ Формат участия (очно или посредством конференцсвязи)	Қолы (ашық жиналысқа қатысқан жағдайда)/ Подпись (в случае участия на открытом собрании)
1	2	3	4	5	6
1	Нурмамова И.В	ТОО Тарутинское	87014114375	очно	Нурма
2	Таскинбаев А.	ТОО Тарутинское	87718070797	очно	Таскин
3	Биженова З.Я	м.т.Босколь	-	очно	Бижено
4	Чопанова О.И.	м.т.Босколь	+77073846596	очно	Чопан
5	Бугасев А.И.	м.т.Босколь	87774421550	очно	Бугасев
6	Евдокимов А.М.	м.т.Босколь	87772589222	очно	Евдоким
7	Авсаламбергалиева М.К	м.т.Босколь	-	очно	Авсала
8	Ерсафин Е.Е.	м.т.Босколь	87779989445	очно	Ерсафин
9	Бурдаков А.Т	м.т.Босколь	7056592678	очно	Бурдаков
10	Джолдасбеков Е.И	м.т.Босколь	7479619570	очно	Джолдас
11	Фролова Е.И	м.т.Босколь	87714821878	очно	Фролова
12	Оспанова Ж.А.	м.т.Босколь	87057060587	очно	Оспанова

№	Қатысушының аты-жөні/Фамилия, имя, отчество участника (при его наличии)	Қатысушы санаты (мүдделі жұртшылықтың, жұртшылықтың, мемлекеттік органның өкілі, Бастамашы) /Категория участника (представитель заинтересованной общественности, общественности, гос.органа, Инициатора)	Байланыс телефон нөмірі/ Контактный номер телефона	Қатысу форматы (жеке немесе конференц-байланыс арқылы)/ Формат участия (очно или посредством конференцсвязи)	Қолы (ашық жиналысқа қатысқан жағдайда)/ Подпись (в случае участия на открытом собрании)
1	2	3	4	5	6
13	Чентемерова А.Д.	жителиница	-	очно	Ченте
14	Ертаева Н.К.	еменшарман	87718613902	очно	Ерта
15	Иргарин Е.Е.	житель	87749989445	очно	Иргар
16	Курмеева З.Р.	житель	87715804157	очно	Курм
17	Жалабаева Т.А.	житель	87774419436	очно	Жала
18	Ахметова С.К.	житель бос	+77051806834	очно	Ахмет
19	Шадыра Е.И.	ОПС Боскөл	87051440053	очно	Шады
20	Муханова М.О.	житель	8705-192-66-01	очно	Мухан
21	Кравченко А.	ОО «Таруғлима»	87056651321	очно	Кравч
22	Жанайдарова М.Д.	ОО NES		онлайн	
23	Алимова А.М.	ОО NES	87054039338	онлайн	
24	Баймашева Ш.М.	ОО NES	87724411640	онлайн	
25	Дарим Бимшов	п. Боскөл		онлайн	
26	Ринис Гимметов	п. Боскөл		онлайн	
27	Рой Елена	ОО «Таруғлима»		онлайн	
28	Тарасенко К.В.	ПТУ Деп-жароғи қол. обл.		онлайн	
29	Шевелева Р.С.	УПР Костанайской обл.		онлайн	

Приложение 3

Қоғамдық тыңдауларды өткізуге арналған жарнаманы орналастыру туралы фотоматериалдар

Вновь распахнул свои двери

Детский сад №6 пережил капитальный ремонт и готовится встречать малышей

Пока здание детского сада ремонтировалось, его воспитанники уже успели вылететься два раза

Работы длились порядка трех лет. На это были согласны и родители, и руководство сада — ведь здание нуждалось в обновлении давно.

Техническое обследование строения проводилось в 2020 году, тогда ТОО «Бабекжайы» дало заключение, что объект находится в предаварийном состоянии. Здание построено в декабре 1978 году

Римма Абишова считает, что долгое ожидание стало результатом

и не раз не видели столь серьезных работ, теперь sieht новизной и комфортом. О завершении проекта

и трудностях, с которыми пришлось столкнуться, рассказывала директор сада Римма Абишова.

— Капитальный ремонт, на который из бюджета выделено 827 миллионов тенге, должен был завершиться еще в мае. Однако, как это часто бывает на крупных проектах со старой инфраструктурой, сроки пришлось сдвинуть. Задержка произошла по объективным причинам, — поясняет Римма Абишова. — В процессе работ выяснилось, что старый кабель, обеспечивающий нас электричеством, оказался трехжильным вместо положенного четырехжильного по нормам. Более того, он был полностью про-

гнившим. В проекте это не было учтено, поскольку проектировщик сказал, что не мог знать о состоянии кабеля, находящегося под землей. Корректировка документации и согласование замены кабеля заняло более месяца, что существенно повлияло на график. Тем не менее это важное исправление гарантирует безопасность и бесперебойную работу электросети обновленного сада. — Несмотря на задержки, качество выполненных работ получило высокую оценку. К нам прислали специалистов по санитарному заключению — они отметили отличное

качество ремонта, им все понравилось, — делится директор. И действительно, внешний вид и внутреннее убранство сада впечатляют. Стены теперь не просто белые — по просьбе руководства подрядчик пошел навстречу и сделал их яркими, что создает позитивную детскую и радостную атмосферу. Обязательным пунктом ремонта было и озеленение территории, которое уже проведено. Несмотря на некоторые трудности с привозимостью растений, зеленая зона обещает скоро порадовать глаз. (Окончание на стр. 2)

ТАНДЕМ МЕДИА

ТОО «Тандем Медиа», РК, г. Алматы, 050051/A25D6H4, пр. Достык, д. 132, офис 16
Тел.: +7 (727) 315-55-55

26.09.2025 г.

**ТОО
«Таругинское»**

ЭФИРНАЯ СПРАВКА

Товарищество с ограниченной ответственностью «Тандем Медиа» подтверждает, что в эфире радиостанции «LUX FM Костанай» 26 сентября 2025 года были размещены рекламные материалы бренда:
«Общественные слушания»

Общее количество: 6 выходов.

**Заместитель директора
Товарищество с ограниченной
ответственностью «Тандем Медиа»**

Мәлік А.Е.

Текст объявления на русском и казахском языках

ТОО «Тарутинское», в соответствии с требованиями Экологического кодекса РК, уведомляет о проведении общественных слушаний в форме открытого собрания.

Наименование проекта: Материалы к заявке на получение комплексного экологического разрешения для ТОО «Тарутинское».

Территория воздействия: Костанайская, Карабалыкский район, Боскольский с.о., с.Босколь.

Географические координаты угловых точек участка недр:

Угловые точки Географические координаты

Северная широта Восточная долгота

	Северная широта			Восточная долгота		
	гр.	мин.	сек.	гр.	мин.	сек.
1.	53	42	34.02	61	03	29.17
2.	53	42	32.74	61	04	09.15
3.	53	40	13.08	61	04	21.38
4.	53	40	16.86	61	03	00.43

Общественные слушания состоятся 4 ноября 2025 года в 15.00 часов по адресу: РК, Костанайская область, Карабалыкский район, Боскольский с.о., с.Босколь, актовый зал акимата по адресу: ул.Советская, 31.

Для участия в общественных слушаниях онлайн необходимо пройти по ссылке:

<https://zoom.us/j/3875309521?pwd=ZWZralQ5MTV6V0ltSU9wZVZZTDZCZz09>

Идентификатор конференции: 387 530 9521, Код доступа: uv3JD5

Регистрация начинается за 30 минут до начала обсуждения. По вопросам подключения обращаться по телефонам инициатора намечаемой деятельности.

Инициатор намечаемой деятельности: ТОО «Тарутинское», БИН 081240010040, тел. +7-777-241-16-40, +7-777-554-43-90. Адрес: РК, Актюбинская область, Хромтауский район, Коктауский с.о., с. Коктау, ул. Жастар, дом 54, e-mail: Iztleuova_Gulnara@aktobemk.kz.

Разработчик: ТОО «ЦентрГеоКонсалтинг», БИН 170240019417, тел. +7-777-241-16-40; +7-778-828-25-95.

С пакетом проектной документации можно ознакомиться на сайте Информационной системы <https://ndbecology.gov.kz/>, а также на сайте МИО ГУ «Управление природных ресурсов и регулирования природопользования природопользования акимата Костанайской области».

Дополнительную информацию о намечаемой деятельности, проведении общественных слушаний, а также запросить копии документов, относящихся к намечаемой деятельности можно по адресу: Актюбинская область, Хромтауский район, Коктауский с.о., с. Коктау, ул. Жастар, дом 54, e-mail: Iztleuova_Gulnara@aktobemk.kz, тел. +7-777-554-43-90.

Замечания и предложения принимаются не позднее 3-х рабочих дней до проведения общественных слушаний на сайте Информационной системы <https://ndbecology.gov.kz/>, также по электронному адресу - zh.remizova@kostanay.gov.kz.

ҚР Экологиялық кодексінің талаптарына сәйкес «Тарутинское» ЖШС ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдаулар өткізілетіні туралы хабарлайды.

Жобаның атауы: "Тарутинское" ЖШС үшін кешенді экологиялық рұқсат алуға өтінімге материалдар.

Өсер ету аумағы Қостанай, Қарабалық ауданы, Боскөл а.о., Боскөл а.

Жер қойнауы учаскесінің бұрыштық нүктелерінің географиялық координаттары:

Бұрыштық нүктелер №	Бұрыштық нүктелердің координаттары					
	Солтүстік ендік		Шығыс бойлық			
	дәрежесі	минуттар	секундтар	дәрежесі	минуттар	секундтар
1.	53	42	34.02	61	03	29.17
2.	53	42	32.74	61	04	09.15
3.	53	40	13.08	61	04	21.38
4.	53	40	16.86	61	03	00.43

Қоғамдық тыңдау 2025 жылғы 4 қарашада сағат 15.00-де ҚР, Қостанай облысы, Қарабалық ауданы, Боскольский а.о., Босколь а., Советская к-сі, 31 мекенжайы бойынша әкімдіктің мәжіліс залы өтеді.

Қоғамдық тыңдауларға қатысу үшін мына сілтеме бойынша өту қажет:

<https://zoom.us/j/3875309521?pwd=ZWZra1Q5MTV6V0htSU9wZVZZTDZCZz09>

Конференция идентификаторы: 387 530 9521; кіру коды uv3JD5.

Тіркеу талқылау басталғанға дейін 30 минут бұрын басталады. Байланыс сұрақтары бойынша жоспарланған әрекеттің бастамашысына қонырау шалыңыз.

Жоспарланған жобаның бастамашысы: «Тарутинское» ЖШС, БСН 081240010040, тел. +7-777-241-16-40, +7-777-554-43-90. Мекен-жайы: ҚР, Ақтөбе облысы, Хромтау ауданы, Көктау а. о., Көктау а., Жастар к-сі, 54 үй, e-mail: Iztleuova_Gulnara@aktobemk.kz.

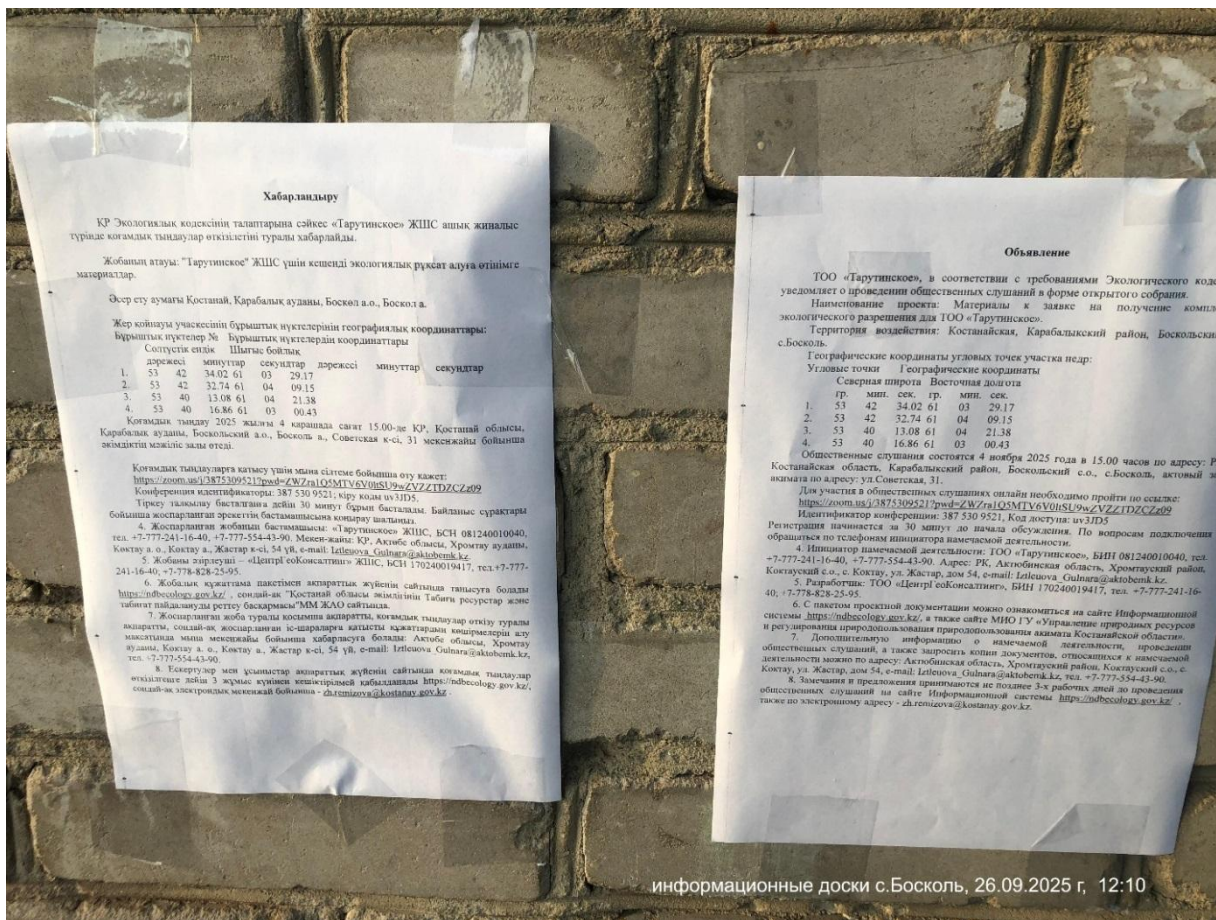
Жобаны әзірлеуші – «ЦентрГеоКонсалтинг» ЖШС, БСН 170240019417, тел. +7-777-241-16-40; +7-778-828-25-95.

Жобалық құжаттама пакетімен ақпараттық жүйенің сайтында танысуға болады <https://ndbecology.gov.kz/>, сондай-ақ "Қостанай облысы әкімдігінің Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы"ММ ЖАО сайтында.

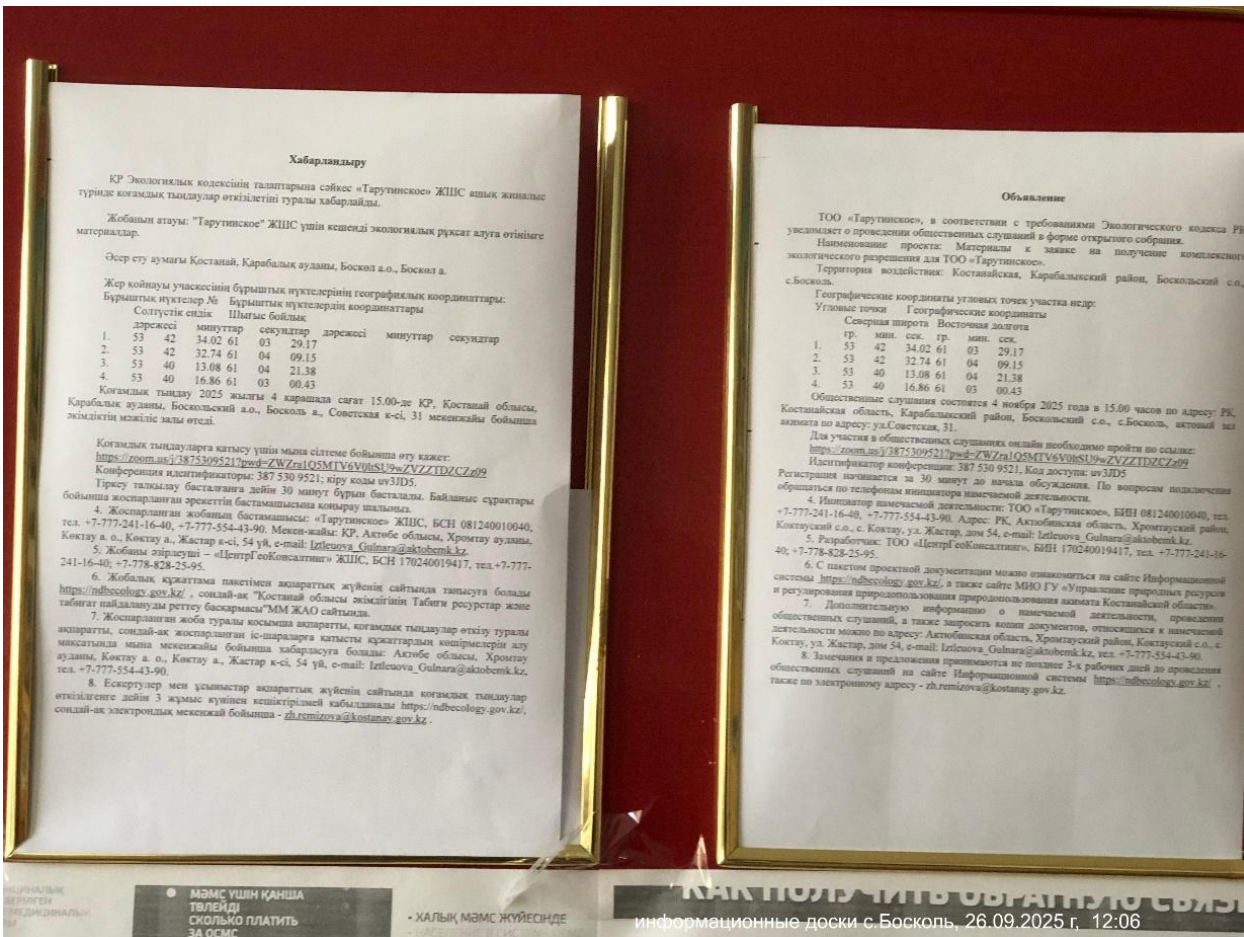
Жоспарланған жоба туралы қосымша ақпаратты, қоғамдық тыңдаулар өткізу туралы ақпаратты, сондай-ақ жоспарланған іс-шараларға қатысты құжаттардың көшірмелерін алу мақсатында мына мекенжайы бойынша хабарласуға болады: Ақтөбе облысы, Хромтау ауданы, Көктау а. о., Көктау а., Жастар к-сі, 54 үй, e-mail: Iztleuova_Gulnara@aktobemk.kz, тел. +7-777-554-43-90.

Ескертулер мен ұсыныстар ақпараттық жүйенің сайтында қоғамдық тыңдаулар өткізілгенге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірілмей қабылданады <https://ndbecology.gov.kz/>, сондай-ақ электрондық мекенжай бойынша - zh.remizova@kostanay.gov.kz.

Әкімдік тақталарындағы хабарландырулар

информационные доски с.Босколь, 26.09.2025 г, 12:10

информационные доски с.Босколь, 26.09.2025 г, 12:06

Хабарландыру

ҚР Экологиялық кодексінің талаптарына сәйкес «Тарутинское» ЖШС ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдаулар өткізілетіні туралы хабарлайды.

Жобаның атауы: "Тарутинское" ЖШС үшін кешенді экологиялық рұқсат алуға өтініштің материалдар.

Әсер ету аумағы Костанай, Қарабалық ауданы, Босқол а.о., Босқол а.

Жер қойнауы үлесінің бұрыштық нүктелерінің географиялық координаттары:

Бұрыштық нүктелер № Бұрыштық нүктелердің координаттары:

Солтүстік енілік	Шығыс бойлық	дәрежесі	минуттар	секундтар	дәрежесі	минуттар	секундтар
1.	53	42	34.02	61	03	29	17
2.	53	42	32.74	61	04	09	15
3.	53	40	13.08	61	04	21	38
4.	53	40	16.86	61	03	00	43

Қоғамдық тыңдау 2025 жылғы 4 қарашада сағат 15.00-де ҚР, Костанай облысы, Қарабалық ауданы, Босқолский а.о., Босқол а., Советская к-сі, 31 мекемесінде бойынша әкімдіктің мәжіліс залы өтеді.

Қоғамдық тыңдауларға қатысу үшін мына сілтеме бойынша өту қажет:

<https://zoom.us/j/3875309521?pwd=ZWZna1Q5MTV6VjVhbnUyZUZlZDZCZz09>

Конференция идентификаторы: 387 530 9521; кіру коды iv3JD5

Түрлеу тақырып басталғанға дейін 30 минут бұрын басталады. Байланыс құрамына бойынша жоспарланған әрекеттің бастамашысына қоңырау шалынады.

4. Жоспарланған жұмыстың бастамашысы: «Тарутинское» ЖШС, БСН 08124001040, тел. +7-777-241-16-40, +7-777-554-43-90. Мекен-жайы: ҚР, Ақтөбе облысы, Хромтау ауданы, Коктау а. о., Коктау а., Жастар к-сі, 54 үй, e-mail: Irleulova_Gulnara@aktobemk.kz

5. Жобаны әзірлеуші – «Центр екокапитал» ЖШС, БСН 170240019417, тел. +7-777-241-16-40, +7-778-828-25-95.

6. Жобаны құрағанда пәкіметімен ақпараттық жүйесінің сайтында тағынаста болып табыпайтын реттеу басқармасы ММ ЖАО сайтында.

7. Жоспарланған жұба туралы қоғамға ақпаратты қолжетімді қылымдық тыңдаулар өткізу туралы ақпаратты, сондай-ақ жоспарланған іс-шараларға қатысты құжаттарды өткізу туралы мақсаттада мына мекемедегі бойынша хабарлауға болды: Ақтөбе облысы, Хромтау ауданы, Коктау а. о., Коктау а., Жастар к-сі, 54 үй, e-mail: Irleulova_Gulnara@aktobemk.kz, тел. +7-777-554-43-90.

8. Ескертулер мен ұсыныстар ақпараттық жүйесінің сайтында қоғамдық тыңдаулар өткізілетінге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірмей қабылданады <https://infobology.gov.kz/>, сондай-ақ электрондық мекемедегі бойынша - zh.zhemizova@kostanay.gov.kz.

Объявление

ТОО «Тарутинское», в соответствии с требованиями Экологического кодекса уведомляет о проведении общественных слушаний в форме открытого собрания.

Наименование проекта: Материалы к заявке на получение комплексного экологического разрешения для ТОО «Тарутинское».

Территория воздействия: Костанайская, Карабалыкский район, Босқолский с.о., Босқол.

Географические координаты угловых точек участка недр:

Угловые точки	Географические координаты
Северная широта	Восточная долгота
гр. мин. сек.	гр. мин. сек.
1.	53 42 34.02 61 03 29 17
2.	53 42 32.74 61 04 09 15
3.	53 40 13.08 61 04 21 38
4.	53 40 16.86 61 03 00 43

Общественные слушания состоятся 4 ноября 2025 года в 15.00 часов по адресу: РК, Костанайская область, Карабалыкский район, Босқолский с.о., с.Босқол, актовый зал

акмата по адресу: ул.Советская, 31.

Для участия в общественных слушаниях онлайн необходимо пройти по ссылке:

<https://zoom.us/j/3875309521?pwd=ZWZna1Q5MTV6VjVhbnUyZUZlZDZCZz09>

Идентификатор конференции: 387 530 9521. Код доступа: iv3JD5

Регистрация начинается за 30 минут до начала обсуждения. По вопросам подключения

обращаться по телефону инициатора инициатора инициатора инициатора.

4. Инициатор инициатора инициатора инициатора: ТОО «Тарутинское», БСН 08124001040, тел.

+7-777-241-16-40, +7-777-554-43-90. Адрес: РК, Ақтөбе облысы, Хромтау ауданы, Коктау а. о., Коктау а., Жастар к-сі, 54 үй, e-mail: Irleulova_Gulnara@aktobemk.kz

5. Разработчик: ТОО «Центр екокапитал», БСН 170240019417, тел. +7-777-241-16-40, +7-778-828-25-95.

6. С пакетом проектной документации можно ознакомиться на сайте Информационной системы <https://infobology.gov.kz/>, а также сайте МНО ГУ «Управление природных ресурсов и регулирования природопользования акмата Костанайской области».

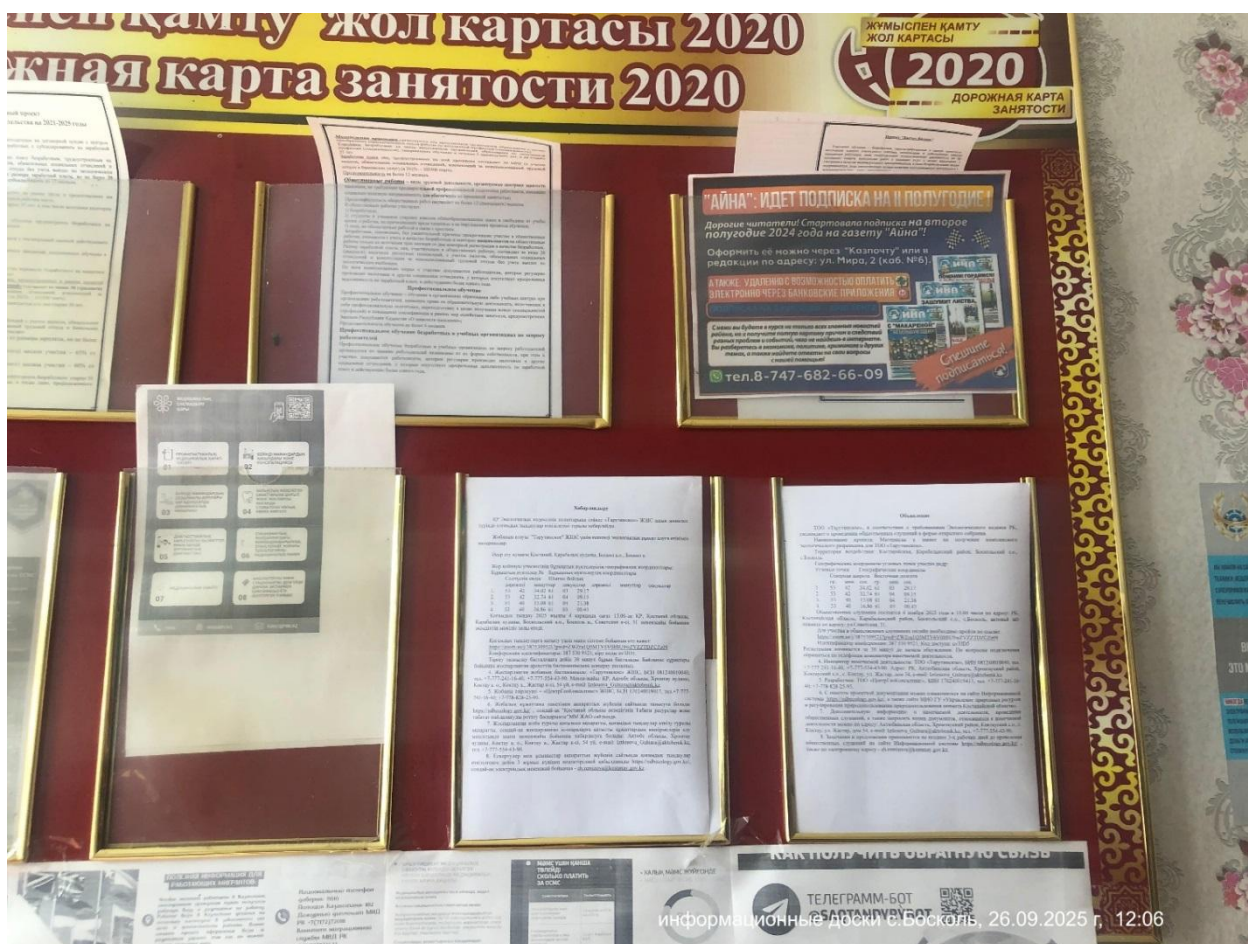
7. Дополнительную информацию о инициаторе деятельности, проведения деятельности можно по адресу: Ақтөбе облысы, Хромтау ауданы, Коктау а. о., Коктау а., Жастар к-сі, 54 үй, e-mail: Irleulova_Gulnara@aktobemk.kz, тел. +7-777-554-43-90.

8. Заявления и предложения принимаются не позднее 3-х рабочих дней до проведения общественных слушаний на сайте Информационной системы <https://infobology.gov.kz/>, также по электронному адресу - zh.zhemizova@kostanay.gov.kz.

● МӘМС УШІН ҚАНША ТӨЛЕЙДІ СКОЛЬКО ПЛАТИТЬ ЗА ОСМС

• ХАЛЫҚ МӘМС ЖҮЙЕСІНДЕ

КАК ПОЛЬЗОВАТЬСЯ ОБЪЕКТОМ СВЯЗЬ

«Тарутинское» ЖШС үшін кешенді экологиялық рұқсат алуға өтінім материалдары туралы баяндама

Қоғамдық тыңдаулар туралы хабарландырулар

Қоғамдық тыңдаулар туралы хабарландыру 2025 жылдың 25 қыркүйегінде «Наш Костанай» газетінің №38 (3685) санында, 2025 жылдың 26 қыркүйегінде хабар тарататын «LUX FM» (106.1 FM) радиостанциясында, «Қостанай облысы әкімдігінің табиғи ресурстар және қоршаған ортаны пайдалану департаменті» мемлекеттік мекемесінің веб-сайтында және «Боскөл әкімінің аппараты» мемлекеттік мекемесінің ақпараттық тақталарында (Советская көшесі, 31, Боскөл) жарияланды.

Жоба туралы жалпы ақпарат

Әкімшілік тұрғыдан кен орны Қазақстан Республикасы Қостанай облысының Қарабалық ауданында орналасқан. Аудан орталығы - кен орнынан солтүстік-шығысқа қарай 55 км жерде орналасқан Қарабалық ауылы. Шығыс-Тарутинское кен орны облыс орталығы Қостанайдан солтүстік-батысқа қарай 175 км жерде орналасқан.

Ең жақын тұрғын үй ауданы, Боскөл ауылы, кен орнынан шығысқа қарай 12 км жерде орналасқан.

Ең жақын жер үсті су айдыны - кен орны шекарасынан оңтүстік-шығысқа қарай 1,6 км жерде орналасқан атауы жоқ тұзды көл.

Келісімшарттық аумақтың батыс шекарасы Ресей Федерациясының мемлекеттік шекарасымен өтеді.

Ұсынылған учаскенің тікелей маңында ерекше қорғалатын немесе құнды табиғи кешендер (қорықтар, жабайы табиғат қорықтары немесе табиғи ескерткіштер) жоқ.

Қарастырылып отырған учаске - Шығыс-Тарутинское мыс-алтын кен орны. Кен орнын игеру үш ашық карьердің шекарасында жоспарлануда.

Ашық карьерді игеру мерзімі бес жыл. Дайындық кезеңі (2026-2027) Тау-кен кезеңі (2028-2032)

Тау-кен жұмыстары тәулік бойы (тәулігіне 12 сағаттан 2 ауысым), жылына 365 күн жүргізіледі.

Ауысымдық жұмыс 15 күндік ауысым негізінде жүзеге асырылады.

Карьердің кен өндіру қуаты жылына 500 000 тоннаға жетеді.

Көрсетілген қуат тиісті тау-кен және көлік жабдықтарының жиынтығымен қамтамасыз етіледі.

Жұмыс аймағын, қоймаларды және қалдықтар үйіндісін жарықтандыру үшін жылжымалы дизельді жарықтандыру мұнаралары пайдаланылады.

Жұмыс басталғанға дейін жоба аумағынан топырақтың үстіңгі қабаты алынып тасталады.

Кен орындары толығымен өндірілгеннен кейін бұзылған аумақтар қалпына келтіріліп, бастапқы табиғи қасиеттері қалпына келтіріледі.

Геология және қорлар

Кен құрамында бастапқы тау жыныстары: мыс-магнетит және сульфидті диссеминацияланған кендер; және тотығу аймағының тау жыныстары: тотыққан кендер және екінші реттік сульфидті байыту аймағының кендері бар. Қарастырылып отырған кендердің материалдық құрамын зерттеу нәтижелеріне сүйене отырып, келесі қорытындылар жасауға болады:

1. Мыс өндіру үшін бастапқы компонент болып табылады, кендегі құрамы 0,837% құрайды.

2. Күміс сонымен қатар тауарлық өнімдерге өндіру үшін де қызығушылық тудырады, оның құрамы сәйкесінше 0,144 г/т және 3,72 г/т құрайды.

3. Мыстың негізгі бөлігі (90%-дан астам) бірінші және екінші реттік мыс сульфидтерінен тұрады және жоғары сапалы мыс концентратын өндіруге жарамды.

Бас жоспар

Шығыс-Тарутинское кен орнын игеру бас жоспары келесі объектілердің графикалық бейнесін қамтиды:

- ПРС қоймасы, бос жыныстар үйінділері, кен қоймалары, топырақ-өсімдік қабатының үйіндісі;
- автокөлік жолдары;
- өндірістік алаңның инфрақұрылымдық нысандары мен құрылыстары.

Бас жоспарды жобалау кезінде негізгі жобалық шешімдер мына факторлар ескеріле отырып қабылданды:

- табиғи-климаттық жағдайлар (жер бедерінің ерекшеліктері, желдің бағыты мен жылдамдығы);
- игеру технологиялық шарттары (жабынды және пайдалы қазбаны тасымалдаудың ең аз қашықтығы, автожолдар мен электр желілерін, алаңшаларды салу бойынша жұмыстардың ең аз көлемі, негізгі құрылыстардың ұзақ мерзімді тұрақтылығы);
- санитарлық жағдайлар мен қауіпсіздік аймақтары.

Негізгі объектілердің параметрлері

Кен кәсіпорнының өмір сүру мерзіміне және қор көлеміне байланысты есептелген карьерлердің ең жоғары жылдық өнімділігі – 500 мың тонна кен деп қабылданды.

Жоспарланып отырған нысан – жаңадан жобаланатын объект. Шығыс - Тарутинское кен орнында бұған дейін тау-кен жұмыстары жүргізілмеген.

Кен орны екі бөліктен (Солтүстік және Оңтүстік учаскелерден) тұрады, олардың арақашықтығы шамамен 2 км.

Негізгі пайдалы элемент – мыс, оның концентрациясы өнеркәсіптік өңдеуге жеткілікті деңгейде. Сонымен қатар алтын мен күмістің жоғарыланған мөлшері байқалады, алайда олардың жеке өндірістік маңызы бар аймақтары анықталмаған.

Жыныстар мен кендердің қасиеттері, олардың жату жағдайлары, алдағы жұмыстардың көлемі және экономикалық факторлар кен орнын ашық әдіспен игеруді негіздейді.

Осы тау-кен жұмыстарының жоспарында Шығыс- Тарутинское кен орнының учаскелерін карьерлік көлік-технологиялық сызба бойынша өңдеу қарастырылған.

Жыныстарды копсыту бұрғы-жарылыс әдісімен жүргізіледі. Жарылған тау массасын Hitachi ZX470LCH-5G маркалы экскаваторлармен (немесе ұқсас техникалық сипаттамалары бар басқа экскаваторлармен) тиеу көзделген.

Тау массасын тасымалдау Mercedes-Benz Arocs 4 маркалы автосамосвалдармен (жүк көтерімділігі 19 т, кузов көлемі 16 м³) жүзеге асырылады. Сондай-ақ техникалық сипаттамалары ұқсас басқа автосамосвалдарды қолдануға рұқсат етіледі.

Жабынды (артық) жыныстар жеке түрде ішкі және сыртқы үйінділерге орналастырылады.

Кенді карьерлерден автосамосвалдар арқылы кен қоймасына жеткізу қарастырылған. Кен қоймасы карьерлерге жақын орналасады және кен орнындағы Оңтүстік пен Солтүстік учаскелердің ортасында орналастырылады.

Кен қоймасында рудниктың геологиялық қызметі кенді металл мөлшеріне қарай сұрыптайды. Баланстан тыс және кондицияға сай келмейтін кендер кен қоймасынан 100 м батысқа қарай орналасқан кондициясыз кен қоймасына жеткізіледі, ал кондициялық кендер байыту фабрикасына тасымалданады.

Кен қоймасының көлемі үш тәуліктік кен қорын сақтауға есептелген. Үйінді биіктігі – 2,5 м.

Жұмыстар басталғанға дейін жобалық алаңнан топырақ-өсімдік қабаты (ТӨҚ) алынып, кейінгі рекультивация үшін жеке түрде қоймаланбақ.

Тау-кен жұмыстарының күнтізбелік кестесі

Кен орнын пайдалану жалпы мерзімі – 5 жыл. Карьердің кен өндіру өнімділігі жылына 500 мың тоннаға дейін жетеді. Белгіленген өнімділікті қамтамасыз ету мақсатында тау-кен жұмыстарының күнтізбелік кестесі жасалды.

Кестені әзірлеу барысында келесі шарттар ескерілді:

- кен қорының көлденең қабаттар бойынша (горизонттар бойынша) саны мен сапасына қарай бөлінуі;
- тау-кен техникалық жағдайлары;
- карьердің тереңдету жылдамдығының мүмкін деңгейі.

Жер қойнауын пайдалану салдарларын жою

Тау-кен жұмыстарының жоспарына сәйкес қорлар өндіріленнен кейін жер қойнауын пайдалану нысандарының барлығы жойылады:

- **Карьерлер** – рекультивация мақсатында ішкі үйінділерді қалыптастыру арқылы кезең-кезеңімен жою және карьер жиегінің сатыларын жайпақтау арқылы рекультивация жүргізу. Қабылданған жою шаралары:

№ п/п	Атауы	Жою бойынша қабылданған іс-шаралар
1	Солтүстік 2	Ішкі үйінділерді қалыптастыру арқылы үдемелі жою. «Солтүстік 2» карьерінің жабыны жыныстары карьердің сатылары өңделуіне қарай рекультивация жүргізу мақсатында ішкі үйіндіге орналастырылады.
2	Солтүстік 2	Санитарлық-гигиеналық бағыттағы рекультивация – карьер жиегінің сатыларын жайпақтау арқылы, одан кейін жоспарлау және жоспарланған учаскелерге құнарлы топырақ қабатын (КТҚ) төсеу арқылы жүзеге асырылады.
3	Оңтүстік	Санитарлық-гигиеналық бағыттағы рекультивация – карьер жиегінің сатыларын жайпақтау арқылы, одан кейін жоспарлау және жоспарланған учаскелерге құнарлы өсімдік қабатын (ҚӨҚ) төсеу арқылы жүргізіледі.

- **Жабын жыныстарының үйінділері** – жою (үйінділердің еңістігі 20°-қа дейін жайпақталады);
- **Кен қоймасы** – жою, қойма аумағы құнарлы топырақ қабатымен жабылады;
- **Булану тоғаны** – жою. Тоғанның еңістіктері 20°-қа дейін жайпақталып, беткі қабаты құнарлы өсімдік қабатымен (ҚӨҚ) жабылады;
- **ҚӨҚ қоймасы** – жою. ҚӨҚ-тың барлық көлемі жойылатын нысандарды рекультивациялау үшін пайдаланылады;
- **Кіру автомобиль жолдары** – жою. Көлік жолдары орналасқан аумақ қалпына келтіріліп, құнарлы топырақ қабатымен жабылады.

Қоршаған ортаға әсерді бағалау

Осы жобаны орындау барысында табиғи ортаның келесі құрамдас бөліктері қарастырылды: геологиялық орта, атмосфералық ауа, жер үсті және жер асты сулары, топырақ жамылғысы, өсімдіктер мен жануарлар дүниесі, сондай-ақ тарих және мәдениет ескерткіштері.

Атмосфералық ауаға әсерді бағалау

«Қоршаған ортаны қорғау» бөлімінде тау-кен жұмыстары нәтижесінде пайда болатын шығарындылардың көздері ескерілді. Эмиссия нормативтері жобасын әзірлеудің негізі Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің (39-бап) талаптары мен «Шығыс-Тарутинское кен орнында мыс-алтын кендерін өндіруге арналған Тау-кен жұмыстарының жоспарының ықтимал әсерлері туралы есеп» жобасы бойынша қоршаған ортаға әсерді бағалау нәтижелері жөніндегі № KZ36VVX00358262 07.03.2025 жылғы қорытынды болып табылады. Аталған қорытынды Қазақстан Республикасының ЭТРМ Экологиялық реттеу және бақылау комитеті тарапынан берілген. Осы шекті рұқсат етілген шығарындылар нормативтері жобасы 2026–2032 жылдарға арналған.

Тау-кен жұмыстары басталғанға дейінгі кезеңде (2026 –2027 жж.) жоспармен дайындық жұмыстары көзделген, олардың негізгі мақсаты – карьерлер құрылысын бастау үшін жер бедерін дайындау. Бұл жұмыстарға мыналар жатады:

- өндірістік алаңшilik автожолдар, үйінділер, булану тоғаны орналасатын жерлерден құнарлы топырақ қабатын (ҚТҚ) алу;
- алынған ҚТҚ-ны биологиялық рекультивация және іргелес аумақты абаттандыру үшін кейінгі пайдалану мақсатында уақытша қоймаға жинақтау.

2026–2027 жылдарға нормалануға жататын ластаушы заттар шығарындыларының көлемі **1,065205 т/жыл** құрайды.

Өндіру кезеңі (2028–2032 жж.) кен орнында мыс-алтын кендерін өндіру бойынша жоспарланған қызмет атмосфераға ластаушы заттардың шығарындыларымен қатар жүреді. Атмосфераны ластаудың 6 ұйымдастырылмаған көзі анықталды.

Жобаны іске асыру шеңберінде атмосфералық ауаға шығарындылардың келесі көздері көзделген:

- бұрғылау жұмыстары (жарылғыш заттарды орналастыру мақсатында);
- жарылыс жұмыстары;
- экскаватормен қазу-тиеу жұмыстары;
- автосамосвалдардың қозғалысынан пайда болатын шаңдану;
- үйінді түзу (№1 және №2 үйінділер);
- кен қоймасы.

2028-2032 жылдарға нормалануға жататын ластаушы заттар шығарындыларының болжамды көлемі **52,19636 т/жыл** құрайды.

Ластаушы заттар шығарындыларын азайту бойынша негізгі шаралар:

- техниканы уақтылы және сапалы жөндеу және қызмет көрсету;
- шығарындылары стандарттарға сәйкес келетін техника мен автокөлікті пайдалану;
- техника мен автокөлікті сапалы дизель отынымен жанармаймен қамтамасыз ету;
- көлік қозғалысын дұрыс ұйымдастыру;
- көлік құралдарының бос жүріс уақытын барынша қысқарту;
- суды пайдалану арқылы шаң басу – шаңмен күрестің ең тиімді тәсілі болып табылады және т.б.

Санитарлық-қорғау аймағы

Нысанның санитарлық-қорғау аймағы (СҚА) «Тіршілік ортасы мен адам денсаулығына әсер ететін нысандардың санитарлық-қорғау аймақтарына қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық қағидаларына сәйкес айқындалған (Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2022 жылғы 11 қаңтардағы № ҚР ДСМ-2 бұйрығы).

Жобаланған қызмет түрі – мыс-алтын кендерін ашық әдіспен өндіру – қағидалардың 1-қосымшасының 3-бөлімінің 11-тармағының 10-тармақшасына («Металлоидтарды ашық тәсілмен өндіру өндірістері») сәйкес келеді. **СҚА – 1000 м.**

Санитарлық-қорғау аймағы кезең-кезеңімен әзірленеді:

- **Алдын ала (есептік) СҚА** – жобалық құжаттама негізінде айқындалады және атмосфералық ауаны ластаушы заттардың таралуын есептеуді, сондай-ақ атмосфералық ауаға физикалық әсер ету деңгейлерін (шу, діріл, ЭЭС және басқа физикалық факторлар) және халықтың өмірі мен денсаулығына төнетін қауіп-қатерді (I және II қауіптілік сыныптарына жататын нысандар үшін) бағалауды қамтиды;
- **Бекітілген (қорытынды) СҚА** – жобалық құжаттама негізінде айқындалады және есептік параметрлерді растау мақсатында бір жылдық мерзімде жүргізілген далалық зерттеулер мен өлшеулер нәтижелеріне сүйенеді.

Ең жақын елді мекен – **Боскөл ауылы**, кен орнынан **шығысқа қарай 12 км** қашықтықта орналасқан.

Атмосфералық ауаның ластануын таралу есебі нәтижелері бойынша, СҚА сыртқы шекарасында және оның шегінен тыс жерлерде **ШРКм.р.** (максималды разовая шекті рұқсат етілген концентрация) мәндерінің асуы **1,0 ШРК-дан аспайды**.

Жұмыстарды орындау барысында атмосфераға ластаушы заттардың шығарындылары (есептеу нәтижелері бойынша) **ШРКм.р.** деңгейіне жетпейді және **халық денсаулығына әсер етпейді**.

Су ресурстарына әсерді бағалау

Шығыс-Тарутин кен орнын орналасқан аймақ сирек кездесетін көлдермен сипатталады, олардың ең ірілері – **Тұзды, Қарамыс және Тұзды (Қайқара)**, Қазақстан аумағында орналасқан. Негізгі су артериясы – **Жоғарғы Тоғызак өзені**, ол кен орнынан **оңтүстікке қарай 14 км** қашықтықта батыстан шығысқа қарай ағып өтеді және **Орта Тоғызак өзенімен** бірігіп **Тоғызак өзенін** құрайды.

Ең жақын жер үсті су нысаны – **есімсіз тұзды көл**, кен орнынан **оңтүстік-шығыс шекарасына қарай 1,6 км** қашықтықта орналасқан.

Жұмысшылар мен қызметкерлерді ауыз сумен және тұрмыстық қажеттіліктермен қамтамасыз ету үшін **бутилденген су тасымалдау** жоспарланған. Жұмысшылардың тұрмыстық және ауыз су қажеттіліктеріне арналған болжамды су шығыны **2690 м³/жыл** құрайды.

Тау-кен байыту кәсіпорындарының су жинау жүйелерінде карьерлік суды жинау үшін **булану тоғаны** қарастырылған. Бұл – толық көміліп жасалған жер қазбалы резервуар, көлемі **498 000 м³**. Шаңды басу үшін карьерлік су қолданылады. Шаңды басуға арналған максималды су шығыны **150 672 м³/жыл** құрайды. Шаңды басуға қолданылатын су **қайтарылмайтыны** ескеріледі. Объект аумағында техникалар мен механизмдерді жуу **қатаң түрде тыйым салынған**. Жанар-жағармай қоймасын стационарлы түрде орналастыру жоспарланбаған.

Тұрмыстық ағын суларды төгу алаңында **биотуалеттер** (автономды, коммуникацияларға қосылуды қажет етпейтін, ағынды суларды ассенизация машинасы арқылы жинап, келісімшарт бойынша ысыраптарды жою арқылы тазалайтын) орналастырылады. Автономды биотуалеттер **берік және сенімді пластиктен**, вакуумдық қалыптау әдісімен жасалады.

Жоспарланған қызметті жүзеге асыру кезінде **ағын сулардың жер үсті суларына төгілуі қарастырылмаған**, осы фактор бойынша әсер болмайды.

Осылайша, Шығыс-Тарутин кен орнында тау-кен жұмыстары жүргізілгенде су ресурстарына әсер **төмен деңгейде болады** деп қорытынды жасауға болады.

Жобалық жұмыстар кезінде қолданылатын технология мен жабдықты таңдау **топырақ пен судың тұрмыстық, өндірістік қалдықтар және жанар-жағармаймен ластануын** болдырмайды. Басқа шаруашылық қызметтер **тау-кен жұмыстары dışında** жүргізілмейді.

Өндірістік және тұтыну қалдықтары

Кен орнын игеру барысында келесі қалдық түрлері пайда болады:

- аралас тұрмыстық қалдықтар;
- қауіпті заттармен ластанған сүртетін маталар;
- синтетикалық моторлық, трансмиссиялық және майлау майлары;
- қорғасын аккумуляторлары;
- қолданылған шиналар;
- металды өндіру кезінде пайда болатын пайдалы қазбаларды игеру қалдықтары (жақтау).

Жұмыс алаңында барлық қалдық түрлері **контейнерлерде немесе герметикалық ыдыстарда**, арнайы белгіленген орындарда, әр қалдық түрін нақты айқындап, **уақытша сақталады**.

Уақытша сақтау мерзімі – 6 айдан аспайды.

Қатты тұрмыстық қалдықтар қатты жабындысы бар алаңға орнатылған қақпағы бар контейнерлерге жиналады және ары қарай мамандандырылған кәсіпорындарға келісімшарт бойынша жеткізіліп, қайта өңдеуге немесе қосымша шикізат ретінде пайдалануға беріледі.

Тау-кен жұмыстары кезінде пайда болатын және жерге көмуге жататын қалдықтар – жақтау тастар болып табылады. Жұмыс барысында қалдық тастар карьердің өңделген бөлігін толтыру үшін пайдалы пайдаланылады. Қалған көлемі жақтау тастар үйіндісінде сақталады.

Қалдықтарды дұрыс сақтау және уақытылы утилизациялау жағдайында қоршаған ортаға теріс әсер болмайды.

Экологиялық мониторинг және бақылауға ұсыныстар

Өндірістік мониторинг Қазақстан Республикасының техникалық реттеу туралы заңнамасында белгіленген тәртіппен аккредиттелген сыртқы зертханамен келісімшарт негізінде жүргізіледі.

Кәсіпорында жыл жылы кезеңде шашыратуды басу, санитарлық-қорғау аймағы шекарасында атмосфералық ауаны бақылау, су ресурстарын мониторингтеу, қалдықтар көлемін есепке алу және утилизациясын бақылау қарастырылған.

Су ресурстарын мониторингтеу

Кен орнын игеруге байланысты пайда болатын өндірістік қызметтің жер асты және жер үсті суларына теріс ықпалын азайту мақсатында, кен орнын игеру барысында ағын сулар мониторингі және Тұзды көлдің жер үсті суларын мониторингтеу ұсынылады. Үлгілерді алу жиілігі – жылына 2 рет.

Қалдықтарды басқару

Өндірістік және тұтыну қалдықтарын уақытша сақтау кәсіпорын аумағында арнайы белгіленген және жабдықталған орындарда жүргізіледі. Барлық қалдықтар, жақтау тастардан басқа, келісімшарт бойынша мамандандырылған кәсіпорындарға беріліп, ары қарай утилизацияланады немесе қосымша шикізат ретінде пайдаланылады. Жақтау тастардың орналастырылуы сыртқы және ішкі үйінділерде жүзеге асырылады.

Санитарлық-қорғау аймағы шекарасында ластануды бағалау

Атмосфералық ауаны бақылау СҚА шекарасында жылына төрт рет (тоқсан сайын) жүргізілуі ұсынылады: солтүстік, шығыс, оңтүстік және батыс бағыттарында төрт бақылау нүктесінде.

Бақылауға ұсынылатын ластаушы заттар: жалпы шаң, азот, күкірт және көміртек оксидтері.

Шу және діріл

Кез келген өндірістік қызмет, арнайы техника қолданумен байланысты, қоршаған ортаға физикалық ластану көздері болып табылады.

Жұмыс алаңында дыбыс қысымын төмендету арнайы шараларды жүзеге асыру арқылы қол жеткізіледі.

Осы сипаттағы шараларға мыналар жатады:

- Транспорт ағымдарын оңтайландыру және реттеу;
- Мүмкін болған жағдайда ірі жүк көліктерінің қозғалысын азайту;
- Жол айналмаларын жасау;
- Технологиялық жабдықтардың жұмысын оңтайландыру.

Алайда, бірнеше жүз метр қашықтықта шу көздері тұрғындар мен қызметкерлерге теріс әсер етпейді.

Жобаланатын объект үшін машиналар мен жабдықтарды таңдауда динамикалық процесстерді (соққылар, кенет үдеулер және т.б.) азайту немесе толық болдырмау мүмкіндігі бар кинематикалық және технологиялық схемаларға басымдық беру қажет. Сонымен қатар, дірілді төмендету үшін жабдықтың резонанс режимдерін жою, яғни машиналар мен механизмдердің өздік жиіліктерін ескере отырып жұмыс режимін таңдау ұсынылады.

Арнайы қорғауға алынған табиғи аумақтар

Жобаланатын кен орнының алаңы арнайы қорғауға алынған табиғи аумақтарда (АОТА) және Қазақстан Республикасының экология, геология және табиғи ресурстар министрлігіне қарасты Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитетінің басқаруындағы мемлекеттік орман қоры жерлерінде орналасқан жоқ (Қостанай облысы аумағы).

Жұмыс жүргізілетін учаскеден ең жақын орналасқан АОТА және мемлекеттік орман қоры жерлері салыстырмалы түрде алыс қашықтықта орналасқандықтан, оларға әсер болмайды.

Жобаланатын объектінің тікелей маңында археологиялық құндылықтар, сондай-ақ арнайы қорғауға алынған және құнды табиғи кешендер (қорықтар, табиғи ескерткіштер, заказниктер) жоқ.

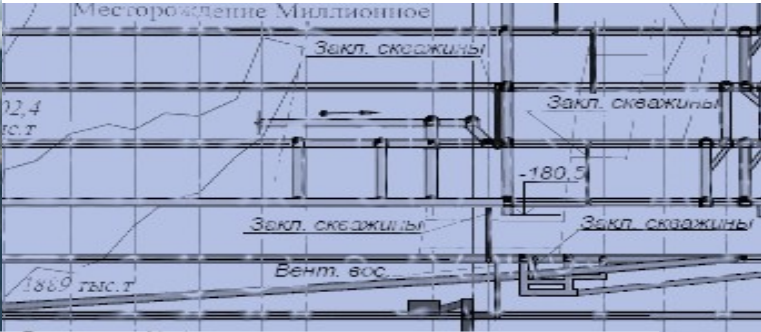

Қорытындылар

Жоба Қазақстан Республикасының табиғатты қорғау заңнамасының талаптарына сәйкес әзірленді.

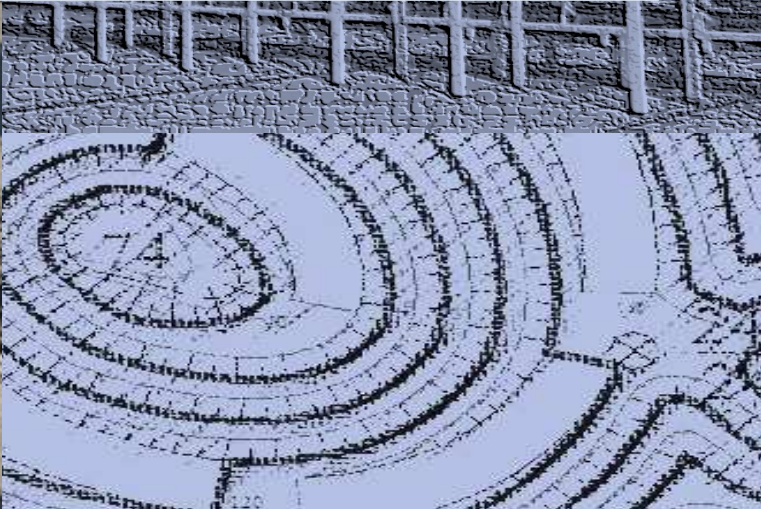
- Жобалық шешімдердің іске асырылуы халық үшін бірқатар оң аспектілерге ие болады. Бұл – жаңа жұмыс орындарының ашылуы, табыстың артуы, әлеуметтік жобалардың жүзеге асырылуы, инфрақұрылымның дамуы.
- Жергілікті халықты негізгі қызмет түрлеріне тарту жоспарлау аясында жұмысқа тарту максимизациясы, жергілікті жеткізушілерді таңдау, оқыту жүзеге асырылады.
- Жобаны жүзеге асыру нәтижесінде әлеуметтік-экономикалық даму тұрғысынан жергілікті бюджетке әлеуметтік және жеке кіріс салығы бойынша міндетті төлемдер түседі.
- Тұрғындардың өмір сүру деңгейінің артуы аймақтан жергілікті халықтың кетуін азайтуға ықпал етеді.
- Жобалық қызметтен жалпы әсер орташа оң әсерге ие болады.
- Халықтың денсаулығына теріс әсер болмайды, себебі жүргізілген есептеулерге сәйкес, объектінің санитарлық қорғау аймағы шегінде және оның тыс жерінде атмосферадағы ластаушы заттардың шекті концентрациясының асып кетуі рұқсат етілген нормалардан аспайды.
- Осы процесстердің жағымсыз салдарын азайту үшін қоршаған ортаны қорғау, аумақты сауықтыру және жер ресурстарын тиімді пайдалану бойынша кешенді шаралар жүзеге асырылуы қажет. Олардың ішінде бұзылған жерлерді рекультивациялау ең маңызды шаралардың бірі болып табылады.

- Толық кен орындарын игеруден кейін бұзылған аумақтар рекультивацияланып, бастапқы табиғи сипаттары қалпына келтіріледі.
- Жобада тау-кен жұмыстары кезінде бұзылған жер беті қалпына келтіріліп, оны мүмкіндігінше қысқа мерзімде қайта пайдалану үшін дайын күйге келтіру қарастырылған.

Презентация бойынша бәрі. Назар аударғандарыңызға рахмет!

«Тарутинское» ЖШС үшін кешенді экологиялық рұқсат алу жөніндегі өтінімге арналған материалдар

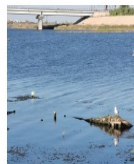

№38 (3685) Четверг, 25 сентября 2025 г.

НАШ КОСТАНАЙ

www.top-news.kz | gazeta@top-news.kz | WhatsApp «НК» 7-776-000-66-77

СРОКИ ЗАТЯНУЛИСЬ

Как обстоит дела с очисткой русла Тобыта, выяснили корреспонденты «НК»

стр. 8

«КРУТИ ПЕДАЛИ»

Редакция «Нашего Костаная» провела традиционный велопробег

стр. 11

НЕ ТОЛЬКО ДЛЯ ДЕТЕЙ

Kostanay PuppetLife показал высокий уровень театров кукол Казахстана

стр. 20

Хабарландыру

ҚР Экологиялық кодексінің талаптарына сәйкес «Тарутинское» ЖШС ашық жоғалыс түрінде қоғамдық тыңдаулар өткізілетіні туралы хабарлайды.

Жобаның атауы: "Тарутинское" ЖШС үшін кешенді экологиялық рұқсат алуға өтінімге материалдар.

Әсер ету аумағы Қостанай, Қарабалық ауданы, Боскөл а.о., Боскөл а.

Жер қойнауы үшкесінің бұрыштық нүктелерінің географиялық координаттары:

Бұрыштық нүктелер № Бұрыштық нүктелердің координаттары

Солтүстік ендік	Шығыс бойлық
да-ми-се-да-ми-се-ре-нут-кунд-ре-нут-кунд-жесі тар тар жесі тар тар	

1. 53 42 34.02 61 03 29.17

2. 53 42 32.74 61 04 09.15

3. 53 40 13.08 61 04 21.38

4. 53 40 16.86 61 03 00.43

Қоғамдық тыңдау 2025 жылғы 4 қарашада сағат 15.00-де ҚР, Қостанай облысы, Қарабалық ауданы, Боскольский а.о., Босколь

а., Советская к-сі, 31 мекенжайы бойынша әкімдіктің мәжіліс залында өтеді.

Қоғамдық тыңдауларға қатысу үшін мына сілтеме бойынша өту қажет:

<https://zoom.us/j/3875309521?pwd=ZWZra1Q5MTVt6V0ltSU9wZVZzTDZCZz09>

Конференция идентификациясы: 387 530 9521; кіру коды uv3JD5.

Тіркеу талқылау басталғанға дейін 30 минут бұрын басталады. Байланыс сұрақтары бойынша жоспарланған әрекеттің бастамашысына қоңырау шалыңыз.

Жоспарланған жобаның бастамашысы: «Тарутинское» ЖШС, БСН 081240010040, тел. +7-777-241-16-40, +7-777-554-43-90.

Мекен-жайы: ҚР, Ақтөбе облысы, Хромтау ауданы, Көктау а. о., Көктау а., Жастар к-сі, 54 үй, e-mail: iztleuova_Gulnara@aktobemk.kz

Жобаны әзірлеуші – «Центр-ГеоКонсалтинг» ЖШС, БСН 170240019417, тел. +7-777-241-16-40; +7-778-828-25-95.

Жобалық құжаттама па-

кетімен ақпараттық жүйенің сайтында танысуға болады <https://ndbecology.gov.kz/>, сондай-ақ "Қостанай облысы әкімдігінің Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы" ММ ЖАО сайтында.

Жоспарланған жоба туралы қосымша ақпаратты, қоғамдық тыңдаулар өткізу туралы ақпаратты, сондай-ақ жоспарланған іс-шараларға қатысты құжаттардың көшірмелерін алу мақсатында мына мекенжайы бойынша хабарлауға болады: Ақтөбе облысы, Хромтау ауданы, Көктау а. о., Жастар к-сі, 54 үй, e-mail: iztleuova_Gulnara@aktobemk.kz, тел. +7-777-554-43-90.

Ескертулер мен ұсыныстар ақпараттық жүйенің сайтында қоғамдық тыңдаулар өткізілгенге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірмей қабылданады <https://ndbecology.gov.kz/>, сондай-ақ электрондық мекенжай бойынша - zh.remizova@kostanay.gov.kz.

ТАНДЕМ МЕДИА

ТОО «Тандем Медиа», РК, г. Алматы, 050051/A25D6H4, пр. Достык, д. 132, офис 16
Тел.: +7 (727) 315-55-55

26.09.2025 г.

ТОО
«Тарутинское»

ЭФИРНАЯ СПРАВКА

Товарищество с ограниченной ответственностью «Тандем Медиа» подтверждает, что в эфире радиостанции «LUX FM Костанай» 26 сентября 2025 года были размещены рекламные материалы бренда: «Общественные слушания»

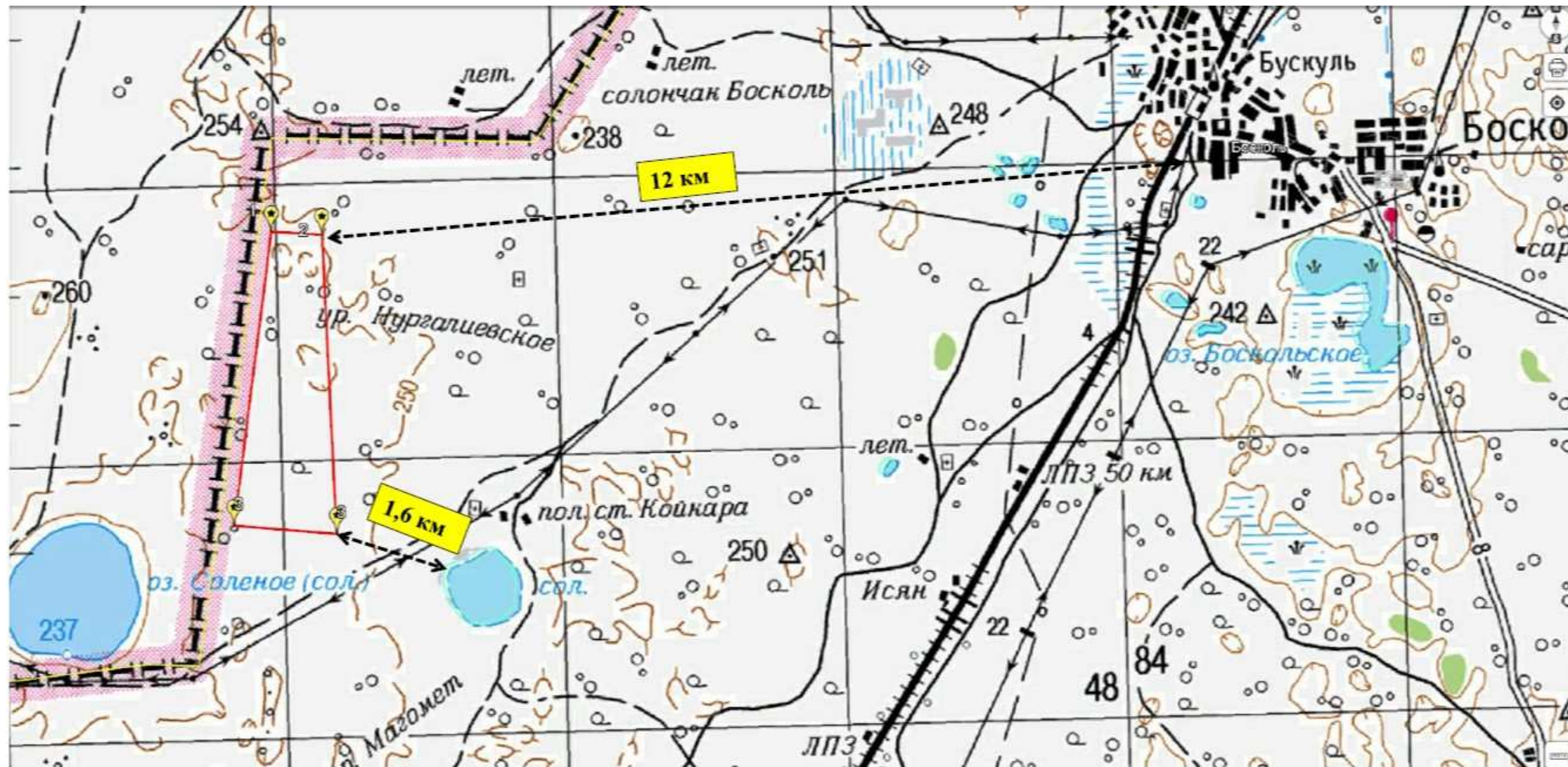
Общее количество: 6 выходов.

Заместитель директора
Товарищество с ограниченной
ответственностью «Тандем Медиа»

Мәлік А.Е.

Жұмыс аймағының шолу картасы

Шығыс Тарутин кен орны облыс орталығы Қостанай қаласынан солтүстік-батысқа қарай 175 км жерде орналасқан.

Әкімшілік жағынан кен орнының аумағы Қазақстан Республикасы Қостанай облысы Қарабалық ауданында орналасқан. Аудан орталығы – Қарабалық ауылы, кен орнынан солтүстік-шығысқа қарай 55 км жерде орналасқан.

Ең жақын елді мекен Боскөл ауылы – кен орнынан шығысқа қарай 12 км жерде орналасқан.

Ең жақын жер үсті су айдыны кен орны шекарасынан оңтүстік-шығысқа қарай 1,6 км жерде орналасқан атаусыз тұзды көл болып табылады.

Боскөл ауылынан кен орнына грейдер жолы тартылған. Боскөл ауылы аудан орталығы Қарабалық кентімен тас жол арқылы қосылған. Троицк – Қостанай тас жолы Қарабалық кенті арқылы өтеді.

Кен орнында солтүстіктен оңтүстікке қарай Троицк-Орск темір жолы өтеді. Ең жақын теміржол бекеті – Боскөл, кен орнынан 15 км.

Келісімшарттық аумақтың батыс шекарасы Ресей Федерациясының мемлекеттік шекара бойымен шектеледі.

Аудан Оңтүстік Оралдың шығыс беткейінің орманды дала алқабында орналасқан, Орал жазығына жатады және шығысқа қарай жайлап еңісті жазық болып табылады. Облыс аумағында диаметрі бірнеше ондаған метрден 250 м-ге дейін жететін көптеген ормандар (қайың тоғайлары) және тұзды, тұщы көлдер мен табақша тәрізді батпақты ойпаңдар тізбегі бар. Шағын көлдер мен батпақты ойпаңдар көбінесе жазда кеуіп қалады. Жоба нысанына тікелей жақын жерде ерекше қорғалатын және құнды табиғи кешендер (қорықтар, қорықшалар, табиғат ескерткіштері) жоқ.

Жоба туралы жалпы ақпарат

- Бұл жоспарда кен орнын үш карьердің шекарасында кен игеру қарастырады
- Кен өндіру мерзімі **5 жыл**. Дайындық кезеңі (2026-2027 ж.ж.). Кен өндіру кезеңі (2028-2032 ж.ж.).
- Тау кен жұмыстарының жұмыс режимі **тәулік бойы**, (тәулігіне 2 ауысым 12 сағаттан), жылына **365** күн
- Жұмыс – вахталық тәсілмен, вахтаның ұзақтығы – 15 күн
- Кен өндіру бойынша карьердің жылдық өнімділігі **200,0** мың тоннаға жетеді
- Көрсетілген өнімділік тиісті тау-кен жабдықтарының жиынтығымен қамтамасыз етіледі
- Жұмыс орнын, қоймаларды және үйіндіні жарықтандыру үшін жылжымалы дизельді жарықтандыру мұнаралары қолданылады
- Жұмысты бастамас бұрын жобалық аумақтан топырақтың құнарлы қабаты (ТҚҚ) алынады
- Бүлінген аумақтар кен орындары толық игерілгеннен кейін бастапқы табиғи ерекшеліктерін қалпына келтіре отырып, рекультивациялауға жатады

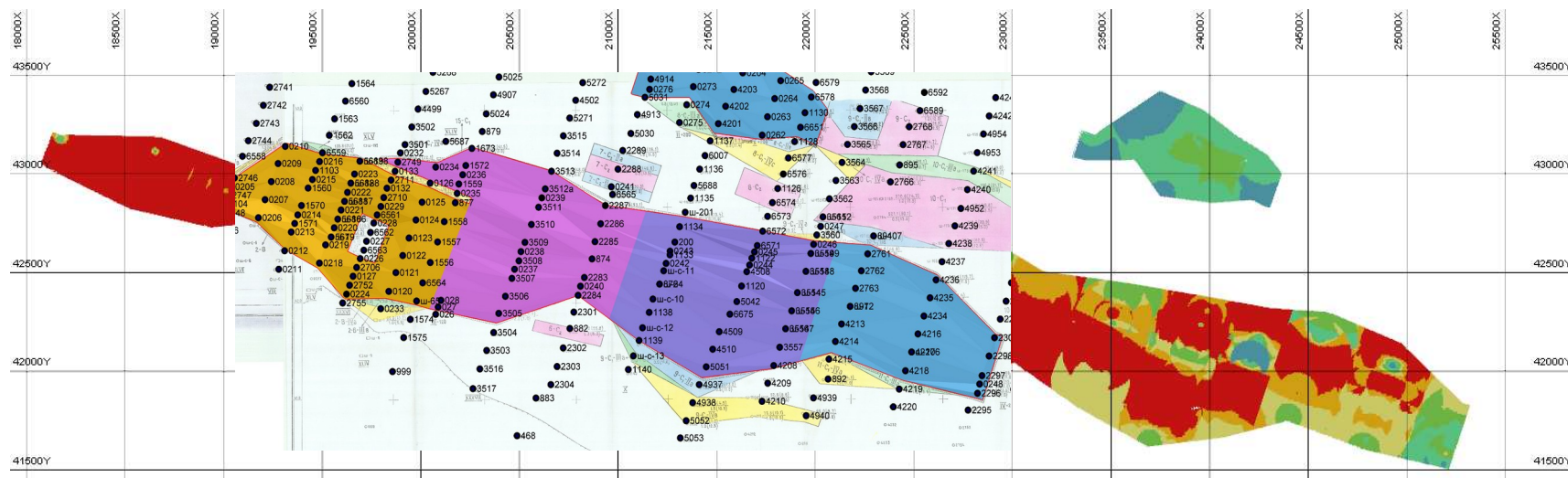
ТАРУТИН

Hitachi ZX470LCN-5G экскаваторы
шөміш сыйымдылығы 2,65 текше м

Mercedes-Benz Arocs 4 жүккөлігі,
жүк көтергіштігі 19 тонна

Кен орны аумағында бастапқы жыныстар бөлінеді: мыс-магнетитті, сульфидті диссеминарленген кендер мен тотығу аймағының жыныстары: шын мәнінде, тотыққан және қайталама сульфидті байыту аймағының кендері.

Нақты зерттеу бойынша жүргізілген зерттеулер негізінде Қарастырылып отырған кендердің құрамы бойынша мынадай қорытынды жасауға болады:

1. Өңдеуге арналған негізгі компонент мыс болып табылады кен құрамында 0,837% болған кезде.
2. Коммерциялық өнімге шығару үшін қызығушылық тудырады және күміс, тиісінше кен мөлшерінде 0,144 г/т және 3,72 г/т.
3. Мыстың негізгі массасы (90%-дан астамы) бастапқы және екіншілік мыс сульфидтері және қаныққан мыс концентраты алуға жарамды.

Кен орнының бас жоспары

«Шығыс-Тарутин» кен орнын игерудің бас жоспары графикалық кескін ұсынылады:

- ТҚҚ қоймасы, бос тау-жыныстары үйінділері, кен қоймалары;
- автомобиль жолдары;
- өндірістік алаңның инфрақұрылымының объектілері мен құрылымдары.

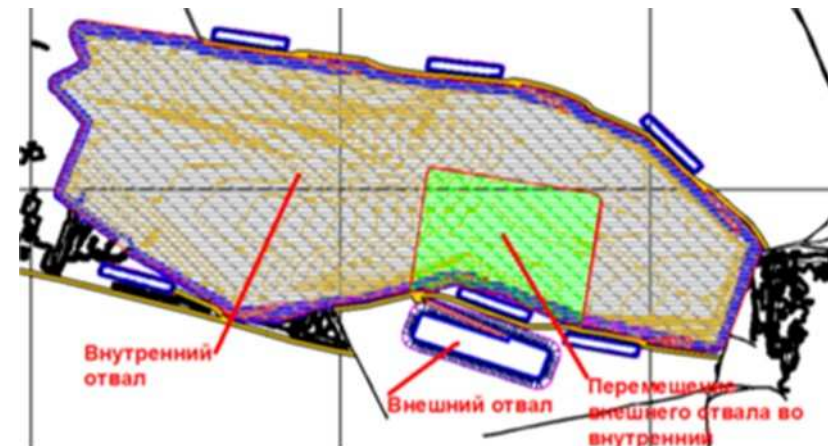
Бас жоспарды жобалау кезінде негізгі жобалық шешімдер мыналарды ескере отырып қабылданды:

- табиғи-климаттық жағдайлар (жер бедерінің ерекшеліктері, желдің жылдамдығы мен бағыты);
  - игерудің технологиялық шарттары (аршынды және пайдалы қазбаларды тасымалдаудың ең аз қашықтығы, жолдарды, электр желілерін, учаскелерді салу бойынша жұмыстардың ең аз көлемі, негізгі құрылыстардың ұзақ мерзімге тұрақтылығы);
- санитарлық жағдайлары мен қауіпсіз аймақтары

Карьерлер

Аршынды жыныстар үйіндісі

Сыртқы үйінділер Оңтүстік және Солтүстік аудандарында рудасыз аумақта орналасады. Оңтүстік және Солтүстік аудандарының сыртқы үйінділерде (борпылдақ және тасты) аршындылар сақталады. Үйінділердің орны мен негізгі параметрлері қоршаған ортаға ең аз әсер етуді қамтамасыз ету үшін және аршанды қабаттарды тасымалдаудың ең аз арақашықтықтары, кенсіз аумақтарда орналасуы және карьердегі тау-кен жұмыстарының дамуына кедергі жасамауы үшін анықталады. «Оңтүстік» карьерінің сыртқы үйіндіге орналастырылған тау жыныстарының көлемі (борпылдақ және тасты): 3 523,8 мың м³ (соның ішінде борпылдақ 1 997,5 мың м³ және жартасты 1 526,3 м³). Үйінді қабаттарының еңіс бұрыштары – 35 градусқа тең деп қабылданады. Қабаттардың биіктігі 20 м-ге дейін қабылданады. Қабаттардың саны 2. Үйіндінің жалпы биіктігі 40 м болады.

«Солтүстік» ауданының карьерлері бір-біріне жақын жерде орналасқан, сондықтан да аршынды жыныстарын Солтүстік учаскесінің таусылған карьерлеріне орналастыру туралы шешім қабылданды. Сонымен, «Солтүстік-1» карьерінің аршынды жыныстары кені таусылған «Солтүстік-2» карьерінде сақталады. Осы шешіммен «Солтүстік-1» карьері толығымен қалпына келтірілмек. Сол сияқты, Оңтүстік карьерінде, учаскелерді қазып алу барысында осы ішкі үйінді әдісі қолданылады.

Шамашарт атаулары	Ед. изм.	«Оңтүстік» карьері	«Солтүстік-1» карьері	«Солтүстік-2» карьері
Ұзындығы	м	625	237	270
Ені	м	325	230	155
Ауданы	м ²	161810	43515	36270
Төменгі биіктік белгісі	м	150	190	205
Тереңдігі	м	102	62	47
Тау-кен массасы	м ³	5 534 900	863 300	643 000
Аршындының орташа коэффициенті	м ³	2,73		
Қазып алу мерзімі	жыл	5		

Жұмысты бастамас бұрын жобалық алаңнан топырақ-өсімдік қабаты (ТӨҚ) алынып, болашақта қалпына келтіру үшін қойылады.

Кен орнының карьерлерін игерген кезде жобада кенді автосамосвалдармен карьерлерге жақын орналасқан кен қоймасына тасымалдау қарастырылған. Өндірілетін кен бастапқыда кен орнының орталығында Оңтүстік және Солтүстік аудандар арасында орналасқан кен қоймасына тасымалданады. Кен қоймасында кеніштің геологиялық қызметі кенді металдық құрамы бойынша сұрыптайды. Баланстан тыс және сапасыз кендер – кен қоймасынан батысқа қарай 100 м орналасқан сапасыз кен қоймасына, ал сапалы кендер өңдеу зауытына тасымалданады. Кен қоймасының көлемі үш күндік кен қоры бойынша есептеледі. Үйінділердің биіктігі 2,5 м.

ТӨҚ қоймасының параметрлері

Шамашарттар атауы	Өлшем бірлігі	Көрсеткіштер
Ауданы	м ²	20
Биіктігі	м	1,7
Көлемі	м ³	1

Алынатын ТӨҚ көлемдері

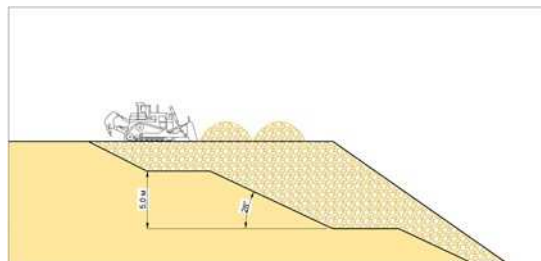
Атауы	Аудан, м ²	Қабат қуаты, м	ТӨҚ көлемі, м ³	Кр=1,2 есептегендегі ТӨҚ көлемі, м ³
Солтүстік-2 карьері	36270	0,2	7254	8705
Солтүстік-1 карьері	43515	0,2	8703	10444
Оңтүстік карьері	161810	0,2	32362	38834
Бос тау жыныстар үйіндісі Оңтүстік	300461	0,2	60092	72111
Бос тау жыныстар үйіндісі Солтүстік	73668	0,2	14734	17680
Кен қоймасы	10000	0,2	2000	2400
Жолдар	78905	0,2	15781	18937
Жинаушы тоған	22500	0,2	4500	5400
Барлығы	727129		145426	174511

Тау-кен жұмыстарының күнтізбелік кестесі

ТАРУТИН

Көрсеткіш	Өл. бір.	Барлығы	2028 ж	2029 ж	2030 ж	2031 ж	2032 ж
Аршу коэффициенті	куб.м./т	2,65	2,59	2,47	2,62	2,78	2,78
Тау кен массасы	куб.м.	7 229 073	783 563	1 593 089	1 675 630	1 588 396	1 588 396
ТККЖ аршанда	куб.м.	170 400	170 400	0	0	0	0
ТКДЖ	куб.м.	6 116 578	517 587	1 358 225	1 440 766	1 400 000	1 400 000
Кенді өндіру, с.і.	куб.м.	942 095	95 576	234 864	234 864	188 396	188 396
тотыққан	куб.м.	231 513	71 310	78 963	81 240	0	0
сульфидті	куб.м.	603 164	24 265	121 800	129 634	180 784	146 681
Тотыққан алтынқұрамды	куб.м.	35 973	0	19 125	16 848	0	0
Сульфидті алтынқұрамды	куб.м.	71 445	0	14 976	7 141	7 612	41 715
Кенді өндіру [АЖ Тарутин РК]	вмт	2 306 756	199 565	550 577	550 577	503 018	503 018
	сmt	2 164 000	164 000	500 000	500 000	500 000	500 000
Сульфидті кен	вмт	1 610 449	64 789	325 205	346 124	482 693	391 638
Сульфидті руда	сmt	1 600 786	64 400	323 254	344 047	479 797	389 288
мыс	%	1,07%	1,72%	1,30%	0,97%	0,97%	0,97%
алтын	гр	0,0		0,00	0,00	0,00	0,00
күміс	гр	2,73		2,51	2,14	2,55	3,43
мыс	тонн	17 077	1 108	4 202	3 337	4 654	3 776
алтын	кг	0		0	0	0	0
күміс	кг	4 109		811	738	1 223	1 337
Тотыққан кен	вмт	437 560	134 777	149 240	153 544		
Тотыққан кен	сmt	323 357	99 600	110 288	113 469		
мыс	%	1,06%	1,01%	1,20%	0,97%		
алтын	гр	0,00	0,00	0,00	0,00		
күміс	гр	3,19	2,21	2,24	4,56		
мыс	тонн	3 430	1 006	1 323	1 101		
алтын	кг	0	0,00	0,00	0,00		
күміс	кг	985	220,59	246,65	517,66		
Сульфидті алтынқұрамды кен	вмт	190 758		39 986	19 068	20 325	111 380
Сульфидті алтынқұрамды кен	сmt	189 614		39 746	18 953	20 203	110 712
алтын	гр	0,36		0,40	0,34	0,42	0,34
алтын	кг	68		16	6	9	38
Тотыққан алтынқұрамды кен	вмт	67 988		36 146	31 842		
Тотыққан алтынқұрамды кен	сmt	50 244		26 712	23 531		
алтын	гр	0,35		0,35	0,35		
алтын	кг	16		8	7		

Карьерлерді жою

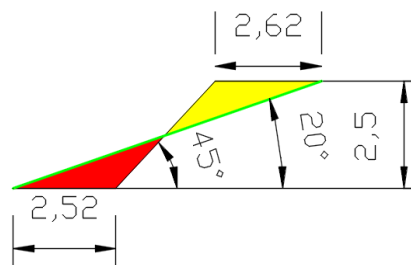

Ішкі үйінді арқылы үдемелі жою. Карьер жақтарының кертпештерін тегістей отырып, санитарлық-гигиеналық бағыттағы рекултивациялау, кейіннен жоспарланған аумақтарға ТӨҚ жабу.

Кен қоймасын жою

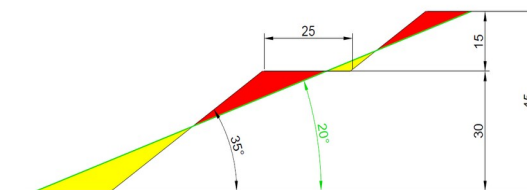
Жоюға дейін қоймадағы барлық кен өңдеуге жіберіледі. Бұзылған аумақ бульдозермен тегістеліп, қалыңдығы 0,64 м топырақтың құнарлы қабатымен жабылады.

Булану тоғанын жою

Құбырлар демонтаждалып, тоған табиғи булануға қалдырылады, толық құрғағаннан кейін тоғанның беткейлері 20 градусқа дейін тегістеледі, тоғанның беті топырақ-өсімдік қабатымен жабылады.

Аршынды жыныстарының үйіндісін жою

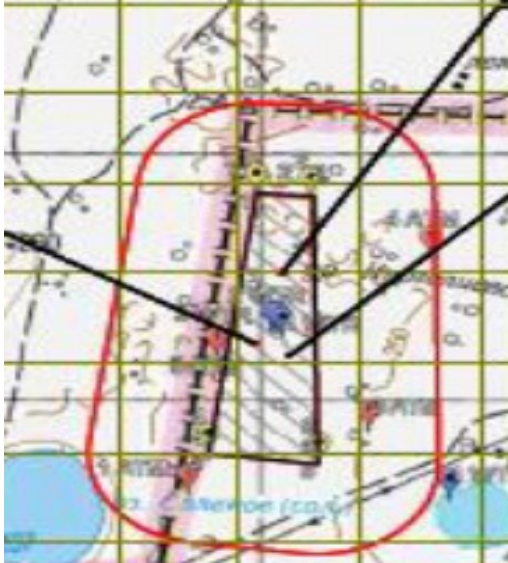
Үйіндіні жаймалау схемасы

Үйіндіге жайпаң аэродинамикалық үстірт тәрізді пішіндер беріледі. Үйіндінің үстірт тәрізді төбелері тегістеледі. Үйіндінің беті құнарлы топырақ қабатымен жабылады. Үйіндінің еңісі 20° дейін тегістеледі және ол бульдозермен жүзеге асырылады.

ТӨҚ қоймасын жою

Шаңды беттерді бекіту қоршаған ортаны қорғау шараларының маңызды құрамдастарының бірі болып табылады.

Бос тау жыныстары үйіндісімен бұзылған аумақты қалпына келтіру үшін ТӨҚ қоймасы жойылады.

Кешенді экологиялық рұқсат (ЖЭБ) «Қостанай облысы Қарабалық ауданында орналасқан Шығыс Тарутин кен орнында мыс-алтын кендерін өндіру бойынша тау-кен жұмыстарының жоспары» негізінде әзірленген». Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚР Экологиялық кодексінің 40-бабының 4-тармағына сәйкес технологиялық стандарттарды негіздеу объектінің операторы қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органға қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органға қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органға ұсынатын технологиялық стандарттардың жобасында экологиялық рұқсат беру туралы кешенді өтініммен бірге технологиялық стандарттар жобасында көзделген..

Кешенді экологиялық рұқсат алуды ең жақсы қолжетімді технологияларды енгізу негізінде Қазақстан Республикасының ЭК реттейді.

«Тарутинское» ЖШС үшін ЖСБ өтініміне материалдарды әзірлеу шеңберінде келесі құжаттар топтамасы әзірленді:

- Рұқсат етілген шығарындыларға арналған стандарттар жобасы
- Рұқсат етілген разрядтарға арналған нормативтер жобасы
- Қалдықтарды басқару бағдарламасы
- Қоршаған ортаны бақылаудың өндірістік бағдарламасы
- БАТ технологиялық стандарттарының негіздемесі.

Жұмыс барысында қоршаған ортаға әсер етуді бағалау жүргізілді, мысалы:

- **Геологиялық орта**
- **Атмосфералық ауа**
- **Жер үсті және жер асты сулары**
- **Топырақтар**
- **Өсімдіктер**
- **Жануарлар әлемі**
- **Тарих және мәдениет ескерткіштері**

Бағалау барысында шығарындылар, төгінділер және қалдықтар үшін нормативтер белгіленіп, қоршаған ортаны қорғаудың бірқатар шаралары әзірленді.

Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің 40-бабына сәйкес осы Кодекстегі технологиялық стандарттар деп кешенді экологиялық рұқсатта мынадай нысанда белгіленген экологиялық нормативтер түсініледі:

- 1) шығарындылар көлемінің бірлігіне таңбалы ластаушы заттардың шекті саны (массасы);
- 2) уақыт бірлігіне немесе өндірілген өнімнің (тауарлардың), орындалатын жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің бірлігіне электр және (немесе) жылу энергиясын, басқа ресурстарды тұтыну мөлшері.

Бағалау барысында мыналар анықталды:

- пайдалану кезінде атмосфераға шығарылатын ластаушы заттардың нормативтері.
- пайдалану кезеңіндегі булану тоғанына ластаушы заттарды тастау нормалары.
- пайдалану кезеңіндегі қалдықтарды жинақтау нормативі.
- пайдалану кезеңіндегі қалдықтарды кәдеге жарату нормативі.

Сондай-ақ, КЭР материалдарын дайындау шеңберінде жобалық құжаттар әзірленді:

РШН (рұқсат етілген эмиссия стандарттары) - кәсіпорынның ауаға шығаруы мүмкін ластаушы заттардың шекті рұқсат етілген көлемі белгіленген;

ҚҚС (рұқсат етілген ағызу нормалары) – кәсіпорынның булану тоғанына тастауы мүмкін ластаушы заттардың шекті рұқсат етілген көлемдері белгіленді;

ҚББ (қалдықтарды басқару бағдарламасы) - кәсіпорынның қалдықтарды қалай өңдейтінін сипаттайды: жинау, сақтау, тасымалдау, өңдеу немесе кәдеге жарату

ӨЭББ (өндірістік экологиялық бақылау бағдарламасы) – кәсіпорынның экологиялық талаптардың сақталуын қалай бақылайтынын анықтайды: өлшеулер, талдаулар, есеп беру.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2022 жылғы 11 қаңтардағы № ҚР ДСМ-2 бұйрығымен бекітілген «Тіршілік ету ортасы мен адамның денсаулығына әсер ететін объектілердің санитариялық-қорғау аймақтарына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидаларына сәйкес, кен орны I қауіптілік класына жатқызылады, санитариялық-қорғау аймағының (СҚА) ең аз мөлшері 1000 метрден кем болмауы тиіс.

Ең жақын елді мекен – кен орнынан шығысқа қарай 12 км жерде орналасқан Боскөл ауылы..

Жұмыстарды жүргізу барысында ластаушы заттардың атмосфераға шығарындылары (есептеу нәтижелері бойынша) шекті рұқсат етілген концентрациялардың (ШРЕКм.р.) деңгейіне жетпейді және халық денсаулығына әсер етпейді.

Атмосфералық ауадағы ластаушы заттардың таралуын модельдеу нәтижелері бойынша, санитариялық-қорғау аймағының (СҚА) сыртқы шекарасында және оның тыс аумақтарында шекті рұқсат етілген концентрацияның (ШРЕК) артуы 1,0 ШРЕК-тен аспайды.

Шығыс Тарутин кен орны орналасқан аумақ сирек көлдердің болуымен сипатталады, олардың ең ірілері Қазақстан аумағында орналасқан Соленое, Қарамыс және Соленое (Қайқара) болып табылады. Ал негізгі су артериясы – осында батыстан шығысқа қарай, кен орнынан оңтүстікке қарай 14 км жерде және өзенмен бірге ағып жатқан Жоғарғы Тоғызак өзені. Орта Тоғызакы Тоғызак өзені білдіреді. Ең жақын жер үсті су айдыны кен орнының оңтүстік-шығыс шекарасында 1,6 км қашықтықта орналасқан атаусыз тұзды көл болып табылады.

Жұмысшылар мен қызмет көрсетуші персоналдың ауыз сумен қамтамасыз ету және тұрмыстық қажеттіліктері үшін бөтелкедегі суды жеткізу жоспарлануда. Жұмыс істейтін персоналдың шаруашылық-ауыз су қажеттіліктері үшін судың шамамен шығыны **жылына 2690 м3** құрайды.

Тау-кен байыту кәсіпорындарының дренаждық жүйелерінде карьер суын жинау үшін булану тоған қарастырылған, ол көлемі **498 000 м3** толығымен тереңдетілген сазды резервуар болып табылады. Булану тоғанындағы карьер суы шанды басу үшін пайдаланылады. Шанды басу үшін максималды су шығыны жылына **150 672 м3** құрайды. Шанды басу үшін пайдаланылатын су қайтарымсыз жұмсалады. Участок аймағында машиналар мен механизмдерді жууға тыйым салынады. Учаскеде тұрақты жанар-жағармай қоймасының құрылысы қарастырылмаған.

Тұрмыстық сарқынды суларды ағызу алаңында биоәжетханалар орналастырылады (коммуникацияларға қосылуды қажет етпейтін автономды дәретхана кабиналары; тазалауды кәрізді кәдеге жарату машинасы және одан әрі келісім-шарт бойынша қалдықтарды шығару жүзеге асырылады). Автономды биоәжетханалар вакуумды қалыптау арқылы берік және сенімді пластиктен жасалған.

Жоспарланған іс-шараны іске асыру кезінде ағынды суларды жер үсті су ағындарына ағызу көзделмейді; осы факторға байланысты әсерлер алынып тасталады.

Осылайша, «Шығыс-Тарутин» кен орнындағы өндірістік қызметтің су ресурстарына әсерін бағалау кезінде әсердің маңыздылығы төмен болады деп қорытынды жасауға болады.

Жобалау жұмыстары кезінде технология мен қолданылатын жабдықты таңдау тұрмыстық, өндірістік қалдықтар мен жанар-жағармай материалдарынан топырақ пен судың ластануын болдырмайды. Тау-кен өндіруден басқа ешқандай шаруашылық қызметі жүргізілмейді.

Кен орнын игеру барысында,
Қалдықтардың келесі түрлері түзіледі:

- Аралас тұрмыстық қалдықтар;
- Сүрткілер, ластанған қауіпті материалдар;
- Синтетикалық қозғалтқыштар, трансмиссиялар және майлау майлары;
- Қорғасынды аккумуляторлар;
- Қалдық шиналар;
- Құрамында металл бар пайдалы қазбаларды игерудің қалдықтары (аршынды).

Жұмыс аумағында кен орнын игеру кезінде қалдықтардың барлық түрлері жиналып, контейнерлерде, жабық ыдыстарда, қалдықтардың әрбір түрі бойынша нақты сәйкестендіріліп, арнайы бөлінген орындарда уақытша сақталады.

Уақытша сақтау мерзімі 6 айдан аспайды.

Тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау қатты беті бар учаскеде орнатылған, қақпақтармен жабдықталған контейнерлерде жүзеге асырылады және одан әрі кәдеге жарату немесе қайталама шикізат ретінде пайдалану үшін келісім бойынша мамандандырылған кәсіпорындарға беріледі.

Жоюға жататын тау-кен жұмыстарын жүргізу кезінде пайда болатын қалдықтар – бұл бос-тау жыныстары. Жұмыс процесінде карьерлердің қазылған кеңістігін толтыру үшін аршынды жыныстарды пайдалану жоспарлануда. Қалған аршындылардың көлемі үйіндіде сақталады.

Қалдықтарды дұрыс сақтау және уақтылы кәдеге жарату жағдайында қоршаған ортаға кері әсері болмайды.

Кәсіпорын тұрақты негізде мониторинг жүргізеді. Өндіріс мониторингін шарт негізінде Қазақстан Республикасының техникалық реттеу туралы заңнамасында белгіленген тәртіппен аккредиттелген үшінші тарап зертханасы жүзеге асырады.

Атмосфералық ауа

Атмосфералық ауаның өндірістік мониторингінің негізгі міндеттері қоршаған ортаға, оның ішінде төтенше жағдайларда жағымсыз әсерді азайту немесе жою бойынша шұғыл шешімдер қабылдау мүмкіндігін қамтамасыз ететін ақпаратты бақылау және беру тиімділігі болып табылады.

Су ресурстарының мониторингі

Кен орнында кен өндірумен байланысты өндірістік қызметтің жер асты суларына және жер үсті суларына ықтимал теріс әсерін азайту мақсатында кен орнын игеру кезінде ағынды суларға мониторинг жүргізу және Соленое көлінің жер үсті суларына мониторинг жүргізу ұсынылады. Сынамаларды алу жиілігі жылына 2 рет.

Қалдықтарды басқару

Кәсіпорын аумағында өндіріс және тұтыну қалдықтарын уақытша сақтау осы мақсат үшін арнайы бөлінген және жабдықталған орындарда жүзеге асырылады. Аршынды жыныстарды қоспағанда барлық пайда болған қалдықтар келісім бойынша одан әрі кәдеге жарату немесе қайталама шикізат ретінде пайдалану үшін мамандандырылған кәсіпорындарға беріледі. Аршынды жыныстарды орналастыру сыртқы және ішкі үйінділерде қарастырылған.

Санитарлық қорғау аймағының шекарасындағы ластануды бағалау

СҚА шекарасында солтүстік, шығыс, оңтүстік және батыс бағыттағы 4 нүктеде тоқсан сайын атмосфералық ауаның мониторингін жүргізу ұсынылады. Бақылау үшін ұсынылатын ластаушы заттарға жалпы шаң, азот оксидтері, күкірт және көміртек жатады.

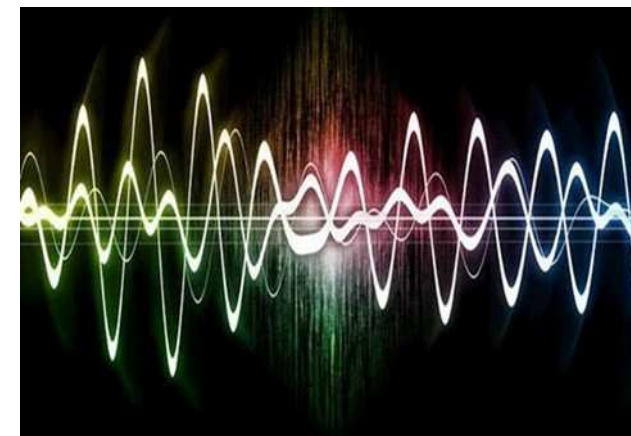
Арнайы техниканы қолданумен байланысты кез келген өндірістік қызмет қоршаған ортаны физикалық ластау көзі болып табылады.

Аудандағы дыбыс қысымының төмендеуіне дыбыстық жүктемелерді азайту үшін арнайы шараларды әзірлеу арқылы қол жеткізуге болады.

Мұндай сипаттағы іс-шараларға мыналар жатады: көлік жүрісін оңтайландыру және реттеу; ауыр жүк көліктерінің қозғалысын мүмкіндігінше қысқарту; айналма жолдарды құру; технологиялық жабдықтың жұмысын оңтайландыру.

Дегенмен, бірнеше жүз метр қашықтықта шу көздері халыққа және қызмет көрсететін персоналға теріс әсер етпейді.

Жобаланатын объектіге арналған машиналар мен жабдықтарды таңдаған кезде әсерлерден, күрт үдеулерден туындайтын процестердің динамикасын жоққа шығаратын немесе барынша азайтатын кинематикалық және технологиялық схемаларға артықшылық беру керек. Сондай-ақ, дірілді азайту үшін жабдықтың резонанстық жұмыс режимдерін жою қажет, яғни машиналар мен механизмдердің табиғи жиіліктерін мұқият ескере отырып жұмыс режимін таңдау.

Жобаланатын кен орнының алаңы ерекше қорғалатын табиғи аумақтар (ЕҚТА) мен Қазақстан Республикасының Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігіне қарасты Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитетінің ведомстволық қарамағындағы мемлекеттік орман қоры жерлерінің құрамына кірмейді.

Жоспарланып отырған жұмыстар жүргізілетін учаскеге ең жақын орналасқан ерекше қорғалатын табиғи аумақтар мен мемлекеттік орман қоры жерлері айтарлықтай қашықтықта орналасқан. Осыған байланысты, жобаны іске асыру барысында аталған аумақтарға тікелей немесе жанама экологиялық әсердің ықтималдығы болмайды..

Жобаланатын нысанның тікелей маңайында археологиялық құндылықтар, сондай-ақ ерекше қорғалатын немесе табиғи-ғылыми тұрғыдан құнды табиғи кешендер (қорықтар, қорықшалар, табиғат ескерткіштері) анықталмаған.

Тарату (жою) жоспары бойынша қарастырылған нысандар тізбесі:

- Карьерлер – ішкі үйінді қалыптастыру арқылы кезең-кезеңімен жою және борттардың еңіс бөліктерін жайпақтау арқылы рекультивация жүргізу;
- Аршынды жыныстар үйінділері – жою (үйінді еңістері 20° дейін жайпақталады);
- Кен қоймасы – жою, қойма аумағы құнарлы топырақ қабатымен жабылады;
- Булану тоғаны – жою. Тоған еңістері 20° дейін жайпақталып, беткі бөлігі ПРС (құнарлы рекультивациялық саз/топырақ) қабатымен жабылады;
- ТӨҚ қоймасы – жою. ТӨҚ-тың барлық көлемі жойылатын объектілерді рекультивациялау үшін пайдаланылатын болады;
- Кірме автомобиль жолдары – жою. Көлік жолдары орналасқан аумақтар қалпына келтіріліп, құнарлы топырақ қабатымен жабылады.

Тарату (жою) – қоршаған орта, халықтың өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында өндірістік объектілер мен жер учаскелерін қауіпсіз күйге келтіру бойынша жүргізілетін іс-шаралар кешені болып табылады.

Кен орнын жоюға қатысты іс-шаралар «Қостанай облысы Қарабалық ауданы аумағында орналасқан Шығыс-Тарутин кен орнында жер қойнауын пайдалану операцияларының салдарын жою жоспары және өндіру салдарының шамаланған құнын есептеу» құжатында сипатталған.

Өндіру жұмыстары аяқталғаннан кейін бүлінген жерлерді қалпына келтіру (рекультивация) жүргізіледі. Нәтижесінде ашық беткейлерден шаң көтерілу және атмосфералық ауаның ластануы барынша азаяды. Уақыт өте келе бүлінген аумақтар табиғи флораның жергілікті түрлерімен толықтай өздігінен өсіп шығу процесінен өтеді, бұл өз кезегінде жел эрозиясы кезінде шаңның таралуын азайтады.

*Жоба Қазақстан Республикасының табиғатты қорғау заңнамасының талаптарына сәйкес
әзірленген*

- Жобалық шешімдерді жүзеге асырудың халық үшін көптеген жағымды жақтары болады. Оның ішінде жаңа жұмыс орындарын ашу, табыстың артуы, әлеуметтік жобаларды жүзеге асыру, инфрақұрылымды дамыту.
- Жергілікті халықты негізгі қызмет түрлеріне тарту бойынша жұмыстарды жоспарлау шеңберінде жұмыспен қамтуды барынша арттыру, жергілікті жеткізушілерді таңдау, оқыту жоспарлануда.
- Әлеуметтік-экономикалық даму бөлігіндегі іске асыру нәтижесі де әлеуметтік және жеке табыс салығын міндетті төлемдер арқылы жергілікті бюджетке қаражат түсімі болады.
- Өмір сүру деңгейін көтеру жергілікті халықтың аймақтан кетуін азайтуға көмектеседі.
- Жоба қызметінің жалпы әсері орташа оң әсер етеді.
- Тұрғындардың денсаулығына теріс әсер болмайды, өйткені есептеулерге сүйене отырып, объектінің СҚА шекарасында және одан тыс жерлерде атмосферадағы ластаушы заттардың шекті концентрациясының асып кетуі рұқсат етілген шектен аспайды.
- Осы процестердің жағымсыз салдарын азайту үшін қоршаған ортаны қорғау, аумақты жақсарту және жер ресурстарын ұтымды пайдалану бойынша шаралар кешенін қабылдау қажет, олардың ішінде ең маңыздыларының бірі бұзылған жерлерді рекультивациялау болып табылады.
- Бүлінген аумақтар кен орындары толық игерілгеннен кейін бастапқы табиғи ерекшеліктерін қалпына келтіре отырып, рекультивациялауға жатады.
- Жоба тау-кен жұмыстары кезінде бұзылған жер бетін барынша қысқа мерзімде одан әрі пайдалану үшін қолайлы жағдайға келтіруді көздейді.

